

ΑΠΟΦΑΣΗ* ΑΡΙΘ. 516/VI/2011
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 29^η Νοεμβρίου 2010, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης.

Μέλη: Ιωάννης Μπιτούνης,
Δημήτριος Λουκάς,
Εμμανουέλα Τρούλη
Νικόλαος Τραυλός,
Βασίλειος Νικολετόπουλος,
Δημήτριος Δανηλάτος και
Δημήτριος Αυγητίδης.

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της από 8.12.2008 καταγγελίας της εταιρίας «Χ. ΔΗΜΟΒΑΣΙΛΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.» κατά της εταιρίας «Εταιρία Παροχής Αερίου ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.», καθώς και κατά της εταιρίας «Εταιρία Παροχής Αερίου Θεσσαλίας Α.Ε.»

Πριν από την έναρξη της συζήτησης, ο Πρόεδρος όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την Ευαγγελία Ρουμπή με αναπληρώτρια την Ηλιάνα Κούτρα.

Η αρχικά ορισθείσα ημερομηνία συζήτησης της υπόθεσης για την 11^η Οκτωβρίου 2010, αναβλήθηκε, λόγω αδυναμίας παράστασης του πληρεξουσίου δικηγόρου των εταιριών «Εταιρία Παροχής Αερίου ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.» (εφεξής ΕΠΑ Θεσσαλονίκης) και «Εταιρία Παροχής Αερίου ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Α.Ε.» (εφεξής ΕΠΑ Θεσσαλίας) και η Επιτροπή όρισε νέα δικάσιμο την 22^α Νοεμβρίου 2010.

* Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890/Β'/29.12.2006), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Η προγραμματισμένη για την 22^α Νοεμβρίου 2010 συζήτηση της υπόθεσης αναβλήθηκε εκ νέου, για λόγους αντικειμενικούς, λόγω παραίτησης ενός εκ των Εισηγητών (Ανδρέας Μαρκάκης) και μη ολοκλήρωσης της διαδικασίας ορισμού νέου, για την 29^η Νοεμβρίου 2010, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης τα νομίμως κλητευθέντα μέρη παραστάθηκαν ως εξής: α) η εταιρία «Χ. ΔΗΜΟΒΑΣΙΛΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.» (με διακριτικό τίτλο DIMCO) με το νόμιμο εκπρόσωπό της Χαράλαμπο Δημοβασίλη μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Κωνσταντίνου Κοσμά και β) οι εταιρίες «Εταιρία Παροχής Αερίου ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.» και «Εταιρία Παροχής Αερίου ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Α.Ε.» δια του πληρεξουσίου δικηγόρου τους, Αντωνίου Μπούκαλου.

Στην αρχή της συζήτησης, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον αρμόδιο Εισηγητή Ιωάννη Μπιτούνη, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθμ. πρωτ. 4353/12.7.2010 Εμπιστευτική Έκθεσή του και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε αυτήν:

- Να διαταχθεί η παύση της παράβασης του άρθρου 2 του νόμου 703/77 από τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας και η παράλειψή της στο μέλλον.
- Να επιβληθεί σε κάθε μία από τις ανωτέρω ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας πρόστιμο για παράβαση του άρθρου 2 του ν. 703/77, όπως ισχύει.
- Να επιβληθεί όρος στις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας να ενημερώσουν με δελτία τύπου τους μηχανικούς και εγκαταστάτες φυσικού αερίου ότι οι εύκαμπτοι χαλυβδοσωλήνες CSST – Gastite μπορούν να χρησιμοποιούνται σε εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου σύμφωνα με τον ισχύοντα Τεχνικό Κανονισμό εξίσου όπως οι χαλκοσωλήνες και οι χαλυβδοσωλήνες, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτές της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού.
- Να υποχρεωθούν οι ανωτέρω ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτές της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, να αναμορφώσουν τα υποδείγματα μελετών εσωτερικών εγκαταστάσεων στις ιστοσελίδες τους, ώστε να συμπεριλαμβάνονται ρητά υποδείγματα που αφορούν και τους εύκαμπτους χαλυβδοσωλήνες CSST – Gastite της καταγγέλλουσας.
- Να επαπειληθεί χρηματική ποινή για κάθε μέρα μη συμμόρφωσης των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας με την απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

- Να επιβληθούν στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 2 ν. 703/77 πρόστιμα α) για καθυστέρηση παροχής στοιχείων και β) για την παροχή ελλιπών πληροφοριών.

Στη συνέχεια, το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των ενδιαφερόμενων μερών, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της εισηγήσεως, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινήσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Για τη θεμελίωση των ισχυρισμών τους, ο πληρεξούσιος δικηγόρος της εταιρίας «Χ. ΔΗΜΟΒΑΣΙΛΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.» ζήτησε την εξέταση μάρτυρα. Η Επιτροπή αποδεχόμενη το αίτημά του εξέτασε το μάρτυρα [...].

Κατόπιν, ο λόγος δόθηκε στο νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρίας «Χ. ΔΗΜΟΒΑΣΙΛΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.», Χαράλαμπο Δημοβασίλη, ο οποίος κατέθεσε ανωμοτί, έδωσε διευκρινήσεις και απάντησε σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Μετά την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των μερών ζήτησαν προθεσμία για την υποβολή συμπληρωματικών υπομνημάτων. Ο Πρόεδρος αποδέχτηκε το αίτημα και χορήγησε προθεσμία τριών (3) εργάσιμων ημερών μετά την παραλαβή των πρακτικών από τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να υποβάλουν τα συμπληρωματικά υπομνήματά τους.

Η Επιτροπή συνήλθε σε 1^η διάσκεψη για λήψη απόφασης την 7^η Φεβρουαρίου 2011, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00, κατά την οποία αποφάσισε ομόφωνα, για τις ανάγκες των εργασιών της, να αναζητήσει μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού περαιτέρω στοιχεία από τις εταιρίες ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας, όπως αυτά αναφέρονται στο οικείο πρακτικό υπ' αριθμ. 10/07.02.2011.

Η Επιτροπή συνέχισε τις εργασίες διασκέψεως για λήψη απόφασης την 3^η Μαρτίου 2011, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:00 και αφού έλαβε υπόψη της την Έκθεση του αρμοδίου Εισηγητή, τις απόψεις που διατύπωσαν προφορικά κατά την ακροαματική διαδικασία και εγγράφως στα υπομνήματά τους τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα όσα κατέθεσε ο μάρτυρας και ο νόμιμος εκπρόσωπος κατά την ακροαματική διαδικασία, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, τα επιπλέον στοιχεία που προσκομίστηκαν από τις εταιρίες ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Στις 8.12.2008 η εταιρία Χ. ΔΗΜΟΒΑΣΙΛΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε., με διακριτικό τίτλο DIMCO (η καταγγέλλουσα), υπέβαλε με το με ημ. αριθ. πρωτ. 8581/8.12.2008 έγγραφο της στην Επιτροπή Ανταγωνισμού καταγγελία κατά της Εταιρίας Παροχής Αερίου Θεσσαλονίκης Α.Ε. (η καταγγελλόμενη). Στις 26.6.2009 υποβλήθηκαν συμπληρωματικά στοιχεία με τις ημ. αριθμ. πρωτ. 3110/14.4.2009 και 5189/26.6.2009 επιστολές της καταγγέλλουσας εταιρίας.
2. Περαιτέρω στοιχεία για την ολοκλήρωση της έρευνας της ΓΔΑ συγκεντρώθηκαν με τη μέθοδο των ερωτηματολογίων, τόσο από την καταγγέλλουσα (βλ. τις με ημ. αριθμ. πρωτ. 5493/9.7.2009, 926/12.2.2010, 1880/31.3.2010, 2361/20.4.2010 και 2628/30.4.2010 επιστολές) και την καταγγελλόμενη εταιρία (βλ. τις με ημ. αριθμ. πρωτ. 5876/27.7.2009, 6633/8.9.2009 και 2737/6.5.2010 επιστολές), όσο και από την Εταιρία Παροχής Αερίου Θεσσαλίας Α.Ε. (βλ. την με ημ. αριθμ. πρωτ. 1665/2.3.2010 επιστολή), την Εταιρία Παροχής Αερίου Αττικής Α.Ε. (βλ. τις με ημ. αριθμ. πρωτ. 5493/9.7.2009 και 1470/11.3.2010 επιστολές), την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (βλ. τις με ημ. αριθμ. πρωτ. 6727/14.9.2009 και 3010/14.5.2010 επιστολές), τον Σύνδεσμο Εγκαταστατών Υδραυλικών Θερμικών & Κλιματιστικών Έργων Βόλου και Περιχώρων (βλ. την με ημ. αριθμ. πρωτ. 2853/11.5.2010 επιστολή), την Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (βλ. την με ημ. αριθμ. πρωτ. 3359/1.6.2010 επιστολή) και την Γενική Διεύθυνση Ενέργειας του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (βλ. τις με ημ. αριθμ. πρωτ. 2887/11.5.2010 και 3217/26.5.2010 επιστολές).

II. Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

3. Η εταιρία DIMCO καταγγέλλει ότι η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης παραβιάζοντας τους κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού «απαγορεύει» τη χρήση του ανοξειδώτου χαλυβδοσωλήνα CSST - Gastite στις τεχνικές μελέτες εγκατάστασης φυσικού αερίου στην περιοχή ευθύνης της, ενώ επιτρέπει επιλεκτικά τη χρήση δύο άλλων συγκεκριμένων τύπων σωλήνων φυσικού αερίου, τους συμβατικούς άκαμπτους χαλυβδοσωλήνες και τους χαλκοσωλήνες. Πιο συγκεκριμένα, από την 15.7.2003, οπότε τέθηκε σε λειτουργία ο

ισχύων Τεχνικός Κανονισμός για «εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου με πίεση λειτουργίας έως 1 bar» (ΦΕΚ 963B/15.7.03), η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης δεν εγκρίνει μελέτες για εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου στις οποίες έχει προδιαγραφεί ή χρησιμοποιηθεί ο τύπος σωλήνα Gastite από εύκαμπτο ανοξείδωτο χάλυβα. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, όταν οι μηχανικοί της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης καλούνται να ελέγξουν νέες εγκαταστάσεις αερίου οι οποίες κάνουν χρήση του σωλήνα Gastite, αυτοί δεν εγκρίνουν την ενεργοποίηση της παροχής αερίου, προβάλλοντας λόγους όπως ότι τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι ακατάλληλα και μη πιστοποιημένα από την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης ή ότι η εγκατάσταση δεν είναι ολοκληρωμένη και ότι απαιτείται νέο πιστοποιητικό αντοχής και στεγανότητας¹.

4. Σύμφωνα, επίσης, με την καταγγέλλουσα εταιρία, η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης είναι υποχρεωμένη να αποδέχεται τον τύπο Gastite από εύκαμπτο ανοξείδωτο χάλυβα στις κατασκευές των εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου, εφόσον: α) ο τύπος αυτός φέρει σήμανση CE και ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (15.9.2005), όπως ορίζει το άρθρο 4 της κοινοτικής οδηγίας 97/23ΕΟΚ η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 16289/330/1999 (ΦΕΚ 987B/27.5.1999), β) ο τύπος σωλήνα Gastite εμπίπτει στις διατάξεις του ισχύοντος Τεχνικού Κανονισμού, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις της παρ. 1.2.5 σχετικά με τη διαδικασία συμμόρφωσης και, συνεπώς, μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην κατασκευή εγκαταστάσεων φυσικού αερίου, γ) το Συμβούλιο της Επικρατείας (εφεξής ΣτΕ) με την υπ' αριθ. 1106/2008 με απόφασή του δέχεται ότι στον ισχύοντα Τεχνικό Κανονισμό για τις εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου περιλαμβάνεται και ο τύπος σωλήνα Gastite και ότι ο κανονισμός αυτός είναι σύμφωνος προς τις διατάξεις του άρθρου 4 της οδηγίας 97/23/ΕΚ, δ) ο ΕΛ.Ο.Τ. βεβαιώνει ότι κατά την 14.3.2007 Ειδική Τεχνική Επιτροπή Εμπειρογνώμων αποφάνθηκε ότι ο τύπος σωλήνα Gastite συνοδεύεται από τα προβλεπόμενα από την οδηγία 97/23ΕΟΚ και συνεπώς μπορεί να συμπεριληφθεί στον πίνακα καταλληλότητας υλικών αερίου που ορίζεται στην παρ. 1.2.5 του ισχύοντα Τεχνικού Κανονισμού και ε) ο τύπος σωλήνα Gastite έχει γίνει αποδεκτός από την ΕΠΑ Αττικής, από την 30.1.2006.

---

¹ Προσκομίσθηκαν αντίγραφα «φύλλων ελέγχου εσωτερικών εγκαταστάσεων» της 22.5.2007 και της 31.7.2007 στις οποίες ο μελετητής μηχανικός κ. [...] χρησιμοποίησε τον τύπο χαλυβδοσωλήνα CSST - Gastite και απέτυχε να λάβει την έγκριση για ενεργοποίηση της παροχής αερίου λόγω των ανωτέρω προφάσεων (βλ. σχετικά 3 και 4 επιστολής με ημ.αρ.πρ. 3110/14.4.2009).

5. Παρά τις διαμαρτυρίες της εταιρίας DIMCO, οι οποίες είχαν ξεκινήσει στα τέλη του 2004², προς την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης για την μη αποδοχή του σωλήνα Gastite, η καταγγελλόμενη συνέχιζε την ίδια τακτική απαγόρευσης της χρήσης του ανοξειδωτού χαλυβδοσωλήνα Gastite στις τεχνικές μελέτες εγκατάστασης φυσικού αερίου στην περιοχή ευθύνης της και κατά τα τέλη του 2008 η εταιρία DIMCO υπέβαλε σχετική καταγγελία στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Στην εν λόγω καταγγελία της η DIMCO ζητά από την Επιτροπή Ανταγωνισμού να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες, ώστε η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης να υποχρεωθεί: α) καταρχήν, να αποδέχεται εφεξής και σύμφωνα με το νόμο τον τύπο σωλήνα Gastite στις κατασκευές των εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου στην περιοχή ευθύνης της, β) κατά δεύτερο, να ενημερώσει τον «τεχνικό κόσμο» της περιοχής ευθύνης της, με κάθε δόκιμο μέσο, ότι μπορούν εφεξής και σύμφωνα με το νόμο να χρησιμοποιούν στις κατασκευές των εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου και τον τύπο σωλήνα CSST - Gastite.

III. ΤΑ ΜΕΡΗ

III.1. Χ. ΔΗΜΟΒΑΣΙΛΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε. (DIMCO)

6. Η εταιρία DIMCO έχει έδρα στο δήμο Χαλανδρίου Αττικής και το αντικείμενο εργασιών της είναι οι αντιπροσωπείες, οι αποκλειστικές εισαγωγές και το χονδρικό εμπόριο σωλήνων φυσικού αερίου, μονωτικών υλικών, φίλτρων, υδραυλικών εξαρτημάτων, χημικών δομικών υλικών και καθαριστικών, εργαλείων, οργάνων μέτρησης και μηχανημάτων επεξεργασίας νερού. Από το 1997 έχει την αποκλειστική αντιπροσώπευση στην Ελλάδα ενός τύπου σωλήνα από εύκαμπτο ανοξειδωτό χάλυβα με εμπορική ονομασία CSST - Gastite του αμερικανικού οίκου Titeflex Inc., ο οποίος κατασκευάστηκε, πιστοποιήθηκε και διατίθεται στη διεθνή αγορά για την κατασκευή ασφαλέστερων και οικονομικότερων εσωτερικών εγκαταστάσεων αερίου. Οι ετήσιοι κύκλοι εργασιών της εταιρίας για τα έτη 2007 και 2008 ανήλθαν σε 2.841.565,11 € και 2.857.454,11 € αντίστοιχα³.

---

² Οι εξώδικες διαμαρτυρίες της DIMCO προς την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης έγιναν στις 26.10.2004 και στις 26.11.2005, ενώ οι επιστολές διαμαρτυρίας της DIMCO προς την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης απεστάλησαν στις 27.1.2006, 31.1.2006, 6.6.2006, 16.6.2006 και 7.7.2006.

³ Βλ. την ημ.αριθμ.πρωτ. 3225/26.5.2010 επιστολή της καταγγέλλουσας εταιρείας.

III.2. ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΑΕΡΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.

7. Η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το έτος 2000, έχει έδρα στο δήμο Θεσσαλονίκης και το αντικείμενο εργασιών της είναι η διανομή και πώληση φυσικού αερίου στους δήμους και τις κοινότητες της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης. Η εταιρία διαθέτει την αποκλειστική τριακονταετή άδεια για τη διαχείριση της υπηρεσίας διανομής φυσικού αερίου και για την προώθηση και διάθεση του φυσικού αερίου για πελάτες με κατανάλωση χαμηλότερη των 100 GWh στους δήμους και κοινότητες του νομού Θεσσαλονίκης μέσα από δίκτυα χαμηλής και μέσης πίεσης (υπ' αριθ Δ1/Γ/Φ7/11819 υπουργική απόφαση Φ.Ε.Κ. 1086/31.08.2000).
8. Στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης συμμετέχουν κατά 51% η ΕΔΑ Α.Ε. (Εταιρία Διανομής Αερίου), η οποία είναι κατά 100% θυγατρική της ΔΕΠΑ Α.Ε. (Δημόσια Επιχείρηση Αερίου)⁴ και κατά 49% η Εταιρία ENI Hellas s.p.a. (ξένος στρατηγικός επενδυτής), ο οποίος έχει αναλάβει και τη διοίκησή της. Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης είναι επταμελές και έχει την παρακάτω σύσταση: Πρόεδρος ΔΣ: Καθηγητής ΑΠΘ: Κ.Δ. Μπουζάκης, Αντιπρόεδρος ΔΣ: Φίλιππος Ζαφειρίου, Μέλη: Βασίλης Παπαγεωργόπουλος, Δημήτρης Τσατσαρώνης, Scipione Chialà, Marco Diotti, Mauro Rinaudo.
9. Σύμφωνα με την από 23.2.2011 επιστολή της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης προς την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού⁵, τα έσοδα από τέλη σύνδεσης της εταιρίας για τα έτη 2006, 2007, 2008, 2009 και 2010 ανήλθαν σε [...] αντίστοιχα. Τα συνολικά έσοδα από τέλη σύνδεσης για την πενταετία 2006-2010 ανήλθαν σε [...].

III.3. ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΑΕΡΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Α.Ε.

10. Η Εταιρία Παροχής Αερίου Θεσσαλίας Α.Ε. (ΕΠΑ Θεσσαλίας) ιδρύθηκε το έτος 2000, έχει έδρα τη Λάρισα, και αντικείμενο εργασιών την αποκλειστική διανομή και πώληση φυσικού αερίου στην Θεσσαλία. Η ΕΠΑ Θεσσαλίας διαθέτει αποκλειστική τριακονταετή άδεια για τη διαχείριση της υπηρεσίας διανομής φυσικού αερίου από το Υπουργείο Ανάπτυξης με βάση την υπ' αριθ. Δ1/Γ/Φ7/11818 (Φ.Ε.Κ. 1087/31.08.2000) απόφαση αλλά και για την προώθηση και διάθεση του φυσικού αερίου για πελάτες με

---

⁴ Στο μετοχικό κεφάλαιο της ΔΕΠΑ Α.Ε. συμμετέχει κατά 35% η εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και κατά 65% το Ελληνικό Δημόσιο. Στον όμιλο ΔΕΠΑ συμμετέχουν οι: η μητρική ΔΕΠΑ Α.Ε., ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ Α.Ε., ΕΔΑ Α.Ε., ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Α.Ε., ΕΠΑ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε., ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε. και ΥΑΦΑ ΠΟΣΕΙΔΩΝ Α.Ε..

⁵ Ημ. αρ. πρ. 1135/23.2.2011.

κατανάλωση χαμηλότερη των 100 GWh στους Δήμους και Κοινότητες της γεωγραφικής περιφέρειας της Θεσσαλίας.

11. Η ΕΠΑ Θεσσαλίας έχει την ίδια μετοχική σύνθεση με την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης, εφόσον ανήκει κατά 51% στον όμιλο της ΕΔΑ/ΔΕΠΑ και κατά 49% στην εταιρία ENI Hellas s.p.a., η οποία ασκεί και το έργο της διοίκησης, όπως ακριβώς και στην περίπτωση της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης. Το ΔΣ της ΕΠΑ Θεσσαλίας είναι επταμελές και έχει την ακόλουθη σύσταση: Πρόεδρος ΔΣ: Παππής Αναστάσιος, Αντιπρόεδρος ΔΣ: Τσάβαλος Χρήστος, Μέλη: Τσανακούλης Κωνσταντίνος, Καραγιάννης Βάϊος, Chialà Scirione, Diotti Marco, Rinaudo Mauro.
12. Σύμφωνα με την από 23.2.2011 επιστολή της ΕΠΑ Θεσσαλίας προς την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού⁶, τα έσοδα από τέλη σύνδεσης της εταιρίας για τα έτη 2006, 2007, 2008, 2009 και 2010 ανήλθαν σε [...] αντίστοιχα. Τα συνολικά έσοδα από τέλη σύνδεσης για την πενταετία 2006-2010 ανήλθαν σε [...].

IV. Η ΈΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

13. Προτού αναφερθούμε στις θέσεις των διαφόρων εμπλεκομένων και τρίτων στην υπό κρίση υπόθεση, επισημαίνεται ότι η από 8.12.2008 καταγγελία της εταιρίας DIMCO στρέφεται καταρχάς κατά της εταιρίας ΕΠΑ Θεσσαλονίκης. Ωστόσο, από τα στοιχεία που η ίδια η καταγγέλλουσα προσκόμισε προέκυψε ότι την ίδια τακτική απαγόρευσης της χρήσης του ανοξειδώτου χαλυβδοσωλήνα CSST - Gastite στις τεχνικές μελέτες εγκατάστασης φυσικού αερίου στην περιοχή ευθύνης της φέρεται να ακολουθεί και η ΕΠΑ Θεσσαλίας. Επισημαίνεται ακόμα ότι η καταγγέλλουσα εταιρία ενημέρωσε τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας για την απόκτηση σήμανσης CE, με επιστολές της στις 31.1.2006 και 27.1.2006 αντίστοιχα. Συνακόλουθα, η έρευνα της Υπηρεσίας επεκτάθηκε και στις καταγγελλόμενες πρακτικές της ΕΠΑ Θεσσαλίας για τυχόν παράβαση του ν. 703/77, ως ισχύει.

---

⁶ Ημ. αρ. πρ. 1135/23.2.2011.

IV.1. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ & ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

14. Η καταγγελλόμενη εταιρία ΕΠΑ Θεσσαλονίκης δηλώνει ότι το θέμα της καταλληλότητας των σωλήνων Gastite την απασχόλησε κατά το έτος 2006. Η άποψη της καθώς και η άποψη της ΕΠΑ Θεσσαλίας εκείνη την εποχή ήταν ότι ο τύπος Gastite από εύκαμπτο ανοξείδωτο χάλυβα ανήκει στην κατηγορία των «εύκαμπτων αγωγών σύνδεσης για συσκευές αερίου» που περιγράφονται στο άρθρο 5.2.4.2 του Τεχνικού Κανονισμού. Την άποψη αυτή γνωστοποιεί η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης στην από 15.6.2006 επιστολή της προς την DIMCO, αναφέροντας συγκεκριμένα «ότι δεν αντιτίθεται στη χρήση του εύκαμπτου ανοξείδωτου χαλυβδοσωλήνα Gastite, αρκεί αυτός να χρησιμοποιείται μόνο ως αγωγός σύνδεσης συσκευών αερίου και να πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζει το άρθρο 5.2.4.2 του Τεχνικού Κανονισμού».
15. Έπειτα από τις από 16.6.2006 διαμαρτυρίες της εταιρίας DIMCO ότι ο τύπος Gastite δεν προορίζεται μόνο για τις συνδέσεις συσκευών αερίου αλλά πρωτίστως για την κατασκευή εσωτερικών εγκαταστάσεων αερίου στα κτήρια, η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης απεύθυνε στις 28.6.2006 επιστολή στο Υπουργείο Ανάπτυξης ζητώντας του να επιβεβαιώσει ότι η ίδια και η ΕΠΑ Θεσσαλίας ερμήνευαν ορθά τον Τεχνικό Κανονισμό. Την απάντηση του Υπουργείου, ισχυρίζεται η καταγγελλόμενη ότι την έλαβαν έπειτα από 2 έτη και 8 μήνες, δηλαδή στις 24.2.2009, στην οποία οι διευκρινίσεις επί του Τεχνικού Κανονισμού που δίδονται, δικαιώνουν την καταγγέλλουσα εταιρία DIMCO. Από αυτή τη χρονική στιγμή και μετά, η καταγγελλόμενη ΕΠΑ Θεσσαλονίκης δηλώνει ότι «εφαρμόζει τον Τεχνικό Κανονισμό και χρησιμοποιεί τον εύκαμπτο ανοξείδωτο χαλυβδοσωλήνα Gastite όπως ακριβώς υπεδείχθη από το Υπουργείο».
16. Η καταγγελλόμενη, για να τεκμηριώσει την παλαιότερη στάση της που περιόριζε τη χρήση των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων τύπου Gastite στην κατηγορία του άρθρου 5.2.4.2, επικαλείται από τη μια πλευρά την έλλειψη διευκρινίσεων από την πλευρά του Υπουργείου και από την άλλη, μια γνωμάτευση των αρχών του 2004 του κ. [...], ειδικού επιστήμονα στο Τμήμα Μηχανολόγων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η οποία κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η καταλληλότητα του προϊόντος της DIMCO για τις εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου δεν είχε ακόμα ελεγχθεί⁸.

⁷ Αρ.πρωτ. Δ3/Α/οικ.4079.

⁸ Βλ. την από 20.7.2009 απάντηση της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης. Το Νοέμβριο του 2003 η DIMCO πήρε την πιστοποίηση από τον αρμόδιο φορέα (TÜV), σύμφωνα με την Οδηγία 97/23. Η σωλήνωση κρίθηκε κατάλληλη για δίκτυα φυσικού αερίου με μέγιστη πίεση 350 mbar από την TÜV, σύμφωνα με τις διατάξεις του Τεχνικού Κανονισμού.

IV.2. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

17. Η Εταιρία Παροχής Αερίου Αττικής Α.Ε. (ΕΠΑ Αττικής) ιδρύθηκε το έτος 2001, έχει έδρα στην Αθήνα και αντικείμενο εργασιών την αποκλειστική διανομή και πώληση φυσικού αερίου στην Αττική. Η εταιρία κατέχει τριακονταετή άδεια για τη διαχείριση της υπηρεσίας διανομής φυσικού αερίου στην Αττική από το έτος το 2001, βάσει της υπουργικής απόφασης υπ' αριθ. Δ1/18887/13.11.2001 (Φ.Ε.Κ. 1521/13.11.2001). Η ΕΠΑ Αττικής ανήκει κατά 51% στον όμιλο ΕΔΑ/ΔΕΠΑ, ενώ κατά 49% στην Attiki Denmark, η οποία είναι κοινοπραξία των εταιριών Duke Energy (51%) και Shell Gas (49%). Οι εταιρίες Duke Energy και Shell Gas έχουν αναλάβει τη διοίκηση της ΕΠΑ Αττικής⁹.
18. Στην από 9.7.2009 επιστολή της προς τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (ημ. αρ. πρωτ. 5493) η εταιρία δηλώνει ότι αποδέχεται όλους τους τύπους σωλήνων, οι οποίοι φέρουν τη σήμανση CE ή βρίσκονται στη λίστα των κατάλληλων υλικών που καταρτίζει ο ΕΛ.Ο.Τ. Ως εκ τούτου, αποδέχεται τη χρήση των εύκαμπτων ανοξείδωτων χαλυβδοσωλήνων της εταιρίας Titeflex Corporation Gastite Division – που στην ελληνική αγορά εκπροσωπείται από την DIMCO – στις εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου, από την 30.1.2006.
19. Ειδικότερα η ΕΠΑ Αττικής αναφέρει, ότι το προϊόν της εταιρίας DIMCO έχει πιστοποιηθεί από την Γερμανική Ένωση Αερίου και Υδραυλικών DWGW (28.1.2005), ικανοποιεί τις απαιτήσεις της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ (ΦΕΚ 176 Α/94) και του ΠΔ 334/1994 και μπορεί να φέρει τη σήμανση CE. Δηλώνει, επίσης, ότι από την 17/10/2007 το Ευρωπαϊκό Πρότυπο EN15266 το αναφερόμενο σε εύκαμπτους χαλυβδοσωλήνες, ενσωματώθηκε από τον ΕΛ.Ο.Τ. στα Ελληνικά Πρότυπα.

---

⁹ Σύμφωνα με δημοσίευμα της από 26.5.2010 εφημερίδας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ «η Shell ενημέρωσε την περασμένη Τρίτη τη διοίκηση της ΔΕΠΑ για την απόφασή της να αποχωρήσει από την ΕΠΑ Αττικής και πρότεινε στον μέτοχο της εταιρείας να αναζητήσει επενδυτή για το σύνολο του πακέτου που κατέχουν οι δύο ιδιώτες επενδυτές, το οποίο ανέρχεται στο 49%. Παράλληλα, η Shell φέρεται να έχει αναθέσει στο δικηγορικό γραφείο [...] τη διάθεση του ποσοστού της σε επενδυτή».

IV.3. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

20. Το Υπουργείο Ανάπτυξης, στην από 24.2.2009 επιστολή του προς την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης, έδωσε διευκρινίσεις σχετικά με τις απαιτήσεις του δικτύου σωληνώσεων που αναφέρονται στο κεφάλαιο 5.2 του Τεχνικού Κανονισμού για εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου με πίεση λειτουργίας έως και 1 bar. Αναφέρει, ότι σύμφωνα με τις παραγράφους 5.2.1 (Σωληνώσεις εκτός κτηρίου εντός εδάφους), 5.2.2 (Σωληνώσεις εκτός κτηρίου εκτός εδάφους) και 5.2.3 (Σωληνώσεις εντός κτηρίου), ο Τεχνικός Κανονισμός επιτρέπει ρητώς τη χρησιμοποίηση α) χαλυβδοσωλήνων και β) χαλκοσωλήνων καθώς και γ) σωλήνων από πολυαιθυλένιο (μόνο για την περίπτωση 5.2.1). Τονίζει δε, ότι η απαρίθμηση των ανωτέρω ειδών σωληνώσεων είναι ενδεικτική, καθώς σύμφωνα με την παράγραφο 5.2.1.4, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση και «κάθε» σωλήνα, υπό την προϋπόθεση ότι ακολουθούνται οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 1.2.5 διαδικασίες, με τις οποίες θα πρέπει να αποδεικνύεται η συμμόρφωση των εγκαταστάσεων αερίων προς τις απαιτήσεις του Τεχνικού Κανονισμού. Κατά την άποψη του Υπουργείου, ο Τεχνικός Κανονισμός δεν προβλέπει τη χρήση συγκεκριμένων τύπων υλικών, αλλά σύμφωνα και με το άρθρο 4 της Οδηγίας 97/23/EK η επιλογή των υλικών επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του κατασκευαστή εξοπλισμού υπό πίεση, ο οποίος όμως πρέπει να διασφαλίζει ότι (και) τα χρησιμοποιούμενα υλικά είναι κατάλληλα για την προτιθέμενη εφαρμογή του εξοπλισμού υπό πίεση και ότι τηρούν τις προδιαγραφές της Οδηγίας, και ειδικότερα τις βασικές απαιτήσεις ασφαλείας που διευκρινίζονται στο παράρτημα I της Οδηγίας. Σύμφωνα με την παράγραφο 1.2.5.4 της ΚΥΑ Δ3/Α/22560/28.11.2005 (ΦΕΚ1730/Β9.12.2005), διευκρινίζεται ότι στην Ελλάδα αρμόδιος φορέας για την έκδοση βεβαιώσεων καταλληλότητας χρήσης υλικών είναι ο ΕΛ.Ο.Τ., ενώ για την πιστοποίηση της τεχνικής αρτιότητας του εξοπλισμού αρμόδιοι είναι φορείς πιστοποίησης των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
21. Πέραν των ανωτέρω, στην ίδια επιστολή αναφέρεται επίσης ότι σύμφωνα με την παράγραφο 1.1.7 του Τεχνικού Κανονισμού, «η Εταιρία Αερίου μπορεί να θέτει ειδικές απαιτήσεις επί πλέον των διατάξεων του Κανονισμού, στις περιπτώσεις στις οποίες κρίνει αυτό σκόπιμο για λόγους ασφαλείας». Η ρύθμιση αυτή, κατά την άποψη του Υπουργείου, δεν χορηγεί απεριόριστη διακριτική ευχέρεια κρίσης στις κατά τόπους ΕΠΑ, οι οποίες οφείλουν να συμμορφώνονται με τις επιταγές της κείμενης νομοθεσίας. Η θέσπιση πρόσθετων κανόνων ασφαλείας δεν επιτρέπεται να οδηγεί στην αυτόματη απόρριψη συγκεκριμένων υλικών ή προϊόντων, τα οποία συμμορφώνονται προς τις

διατάξεις του Τεχνικού Κανονισμού, αλλά δύναται να αφορά μόνο στη διασφάλιση της ορθής εγκατάστασης του εξοπλισμού. Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 3 της Οδηγίας 97/23/EK, ο εξοπλισμός υπό πίεση και/ ή τα συγκροτήματα, των οποίων τα χαρακτηριστικά είναι κατώτερα ή ίσα προς τα όρια των σημείων 1.1 έως 1.3 και του σημείου 2 του άρθρου 3 της Οδηγίας¹⁰, πρέπει να σχεδιάζονται και να κατασκευάζονται σύμφωνα με τις ορθές τεχνικές πρακτικές ασφαλείας κράτους μέλους, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται απόλυτη ασφάλεια χρήσης καθώς επίσης και να συνοδεύονται από επαρκείς οδηγίες χρήσης και να φέρουν κατάλληλα σήματα, τα οποία επιτρέπουν την αναγνώριση του κατασκευαστή τους ή του εγκατεστημένου στην Κοινότητα εντολοδόχου (τεχνικός φάκελος). Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με το Υπουργείο, «ο εν λόγω εξοπλισμός ή συγκρότημα δεν πρέπει να φέρει την κατ' άρθρο 15 της Οδηγίας σήμανση CE».

22. Στην ίδια επιστολή υπογραμμίζεται επίσης ότι με βάση το άρθρο 5 της Οδηγίας 97/23/EK, για τον εξοπλισμό υπό πίεση και τα συγκροτήματα που φέρουν τη σήμανση CE, που προβλέπεται στο άρθρο 15 της Οδηγίας, υφίσταται τεκμήριο συμμόρφωσης και, επομένως, δεν εκδίδεται βεβαίωση καταλληλότητας από τον αρμόδιο φορέα στην Ελλάδα, ήτοι τον ΕΛΟΤ. Συνοψίζοντας τα ανωτέρω, και με σκοπό τη συμμόρφωση της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης στον Τεχνικό Κανονισμό, το Υπουργείο διευκρινίζει ότι ο εξοπλισμός που θα πρέπει να γίνεται άμεσα αποδεκτός είναι: α) ο φέρων σήμανση CE, β) ο φέρων βεβαίωση καταλληλότητας, όσον αφορά εξοπλισμό υπό πίεση και/ ή συγκροτήματα, των οποίων τα χαρακτηριστικά είναι ανώτερα των ορίων που τίθενται στα σημεία 1.1 έως 1.3 και 2 του άρθρου 3 της Οδηγίας 97/23/EK¹¹, γ) εξοπλισμός υπό πίεση και/ή συγκροτήματα, των όποιων τα χαρακτηριστικά είναι κατώτερα ή ίσα προς τα όρια των σημείων 1.1 έως 1.3 και του σημείου 2 του άρθρου 3 της Οδηγίας 97/23/EK¹², και ο οποίος, κατά δήλωση του κατασκευαστή, είναι σύμφωνος με τις τεχνικές πρακτικές ασφαλείας όπως περιγράφονται στον Τεχνικό Κανονισμό και εξασφαλίζει απόλυτη ασφάλεια χρήσης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 παρ. 3 της Οδηγίας 97/23/EK.

¹⁰ Δηλ. κατώτερο ή ίσο του 0,5 bar όσον αφορά την πίεση αερίου.

¹¹ Δηλ. ανώτερο του 0,5 bar όσον αφορά την πίεση αερίου.

¹² Δηλ. κατώτερο ή ίσο του 0,5 bar όσον αφορά την πίεση αερίου.

IV.4. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΡΑΕ)

23. Η ΡΑΕ με την από 14.9.2009 επιστολή της προς τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού ενημερώνει, ότι στην περίπτωση που ένας καταναλωτής ζητήσει να τροφοδοτηθεί για πρώτη φορά με φυσικό αέριο, η αρμόδια Εταιρία Παροχής Αερίου αναλαμβάνει την κατασκευή του παροχευτικού αγωγού και την τοποθέτηση του μετρητή αερίου, ενώ ο καταναλωτής αναλαμβάνει την κατασκευή της εσωτερικής εγκατάστασης δηλαδή του δικτύου των σωληνώσεων από το μετρητή μέχρι τη συσκευή αερίου.

IV.5. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

24. Σύμφωνα με την με από 31.5.2010 απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (σελ. 4-5), [...]. Επίσης, στην από 23.10.2007 αιτιολογημένη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹³, αναφέρεται ότι [...].

IV.5.6. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

25. Η Επιστημονική Επιτροπή Ειδικότητας Χημικών Μηχανικών του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (ΤΕΕ), στην οποία ανατέθηκε το ερώτημα της καταγγέλλουσας DIMCO σχετικά με τον Τεχνικό Κανονισμό, στις 1.3.2010 διατυπώνει την άποψη ότι εφόσον ο Τεχνικός Κανονισμός για τις εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου με πίεση λειτουργίας έως 1 bar επιτρέπει τη χρήση «κάθε» σωλήνα που ικανοποιεί κάποιες απαιτήσεις, θα έπρεπε επίσης να αναφέρει: τεχνικές εγκατάστασης ασφαλείας, μεθοδολογίες διαστασιολόγησης, τεχνικά δεδομένα και συντελεστές, έτσι ώστε να είναι δυνατή η κατάρτιση μελετών με τη χρήση όλων των ειδών σωληνώσεων αερίου που κυκλοφορούν στη διεθνή αγορά. Επισημαίνει, επίσης, ότι η παροχή αυτών των συγκεκριμένων δεδομένων μόνο για τους συμβατικούς άκαμπτους χαλυβδοσωλήνες και χαλκοσωλήνες στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, είναι λογικό να ωθεί τους μελετητές και κατασκευαστές στην επιλογή μόνο αυτών των δυο τύπων σωληνώσεων αερίου¹⁴.

¹³ Βλ. το από 23.10.2007 έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τη [...].

¹⁴ Διαβιβάστηκε στην Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού από την DIMCO (ημ.αριθμ.πρωτ.2628/30.4.2010).

IV.7. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΤΩΝ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΒΟΛΟΥ

26. Ο «Σύνδεσμος Εγκαταστατών Υδραυλικών Θερμικών και Κλιματιστικών Έργων Βόλου και Περιχώρων» («Σύνδεσμος») εκπροσωπώντας τα μέλη του ως εγκαταστάτες φυσικού αερίου, δηλώνει¹⁵ ότι αναγνωρίζουν την υπεροχή των ανοξείδωτων χαλυβδοσωλήνων Gastite (εύκαμπτοι, ασφαλέστεροι στο σεισμό και οικονομικότεροι κατά 30-40% στο συνολικό κόστος της εγκατάστασης) έναντι των συμβατικών σωλήνων παλαιάς τεχνολογίας (άκαμπτοι χαλυβδοσωλήνες και χαλκοσωλήνες) και επιβεβαιώνουν την πολιτική απαγόρευσης της χρήσης των σωλήνων Gastite των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας στην περιοχή τους, η οποία έρχεται σε αντίθεση με αυτή της ΕΠΑ Αττικής. Στην από 28.4.2010 επιστολή της Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, όπου ζητήθηκαν από τον «Σύνδεσμο» αποδεικτικά στοιχεία για την τεκμηρίωση του ανωτέρω ισχυρισμού, ο «Σύνδεσμος» αναφέρει¹⁶ ότι δεν είναι σε θέση να προσκομίσει οποιοδήποτε έγγραφο, αφού οι υποδείξεις των μηχανολόγων μηχανικών της ΕΠΑ Θεσσαλίας να μην χρησιμοποιούνται οι εύκαμπτοι χαλυβδοσωλήνες Gastite αλλά μόνο οι άκαμπτοι χαλυβδοσωλήνες και χαλκοσωλήνες, γίνονταν μόνο προφορικά. Συμπληρώνει μάλιστα ότι, προς αποφυγή ταλαιπωριών και καθυστερήσεων που θα συνεπάγετο η αλλαγή των εγκατεστημένων σωλήνων, οι υδραυλικοί-εγκαταστάτες συμμορφώθηκαν στις οδηγίες της ΕΠΑ Θεσσαλίας και δεν χρησιμοποιούν την σωλήνωση νέας τεχνολογίας Gastite.

V. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ & ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

27. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το προϊόν ή τα προϊόντα που αφορούν στην υπό εξέταση περίπτωση καθώς και όλα τα προϊόντα που είναι υποκατάστατα τους είτε από πλευράς ζήτησης ή από πλευράς προσφοράς (demand or supply substitutes), των οποίων η διαθεσιμότητα (ή δυναμική διαθεσιμότητα) εμποδίζει τις επιχειρήσεις υπό εξέταση να αυξήσουν την τιμή τους κατά ένα μικρό αλλά σημαντικό ποσοστό για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα¹⁷.

28. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά την σχετική αγορά χορήγησης αδείας χρήσης εγκατάστασης φυσικού αερίου για πελάτες με κατανάλωση χαμηλότερη των 100 GWh,

¹⁵ Επιστολή του Συνδέσμου στην καταγγέλλουσα η οποία διαβιβάστηκε στη ΓΔΑ στις 20.4.2010 (ημ.αρ.πρ. 2361/20.4.2010).

¹⁶ Βλ. την με ημ.αρ.πρ. 2853/11.5.2010 επιστολή του Συνδέσμου.

¹⁷ Βλ. Βέττας & Κατσουλάκος (2004), 'Πολιτική Ανταγωνισμού & Ρυθμιστική Πολιτική. Τα οικονομικά των ρυθμιστικών παρεμβάσεων σε αγορές με μονοπωλιακή δύναμη', σελ. 276-277.

στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρίες ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας και την γειτνιάζουσα αυτής αγορά εμπορίας και διανομής σωληνώσεων κατάλληλων για δίκτυα φυσικού αερίου εσωτερικών εγκαταστάσεων¹⁸ κτηρίων που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar, στην οποία δραστηριοποιείται μόνο η καταγγέλλουσα εταιρία DIMCO.

29. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σε αυτές. Η σχετική γεωγραφική αγορά ταυτίζεται με την περιοχή, μέσα στα όρια της οποίας δραστηριοποιούνται και ανταγωνίζονται (ή τουλάχιστον έχουν τη δυνατότητα αυτή) οι επιχειρήσεις ως πωλητές ή αγοραστές των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών.
30. Η σχετική γεωγραφική αγορά που αφορά την παρούσα καταγγελία περιλαμβάνει τις «περιοχές αδειάς» της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και της ΕΠΑ Θεσσαλίας, δηλαδή τις περιοχές, οι οποίες περιγράφονται αναλυτικά στο Παράρτημα 1 των αδειών διανομής φυσικού αερίου εκάστης εξ αυτών, ήτοι στα ΦΕΚ1087/31.8.2000¹⁹ και ΦΕΚ1086/31.8.2000²⁰ αντιστοίχως.

VI. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

VI.1. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΓΙΑ ΠΕΛΑΤΕΣ ΜΕ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΗ ΤΩΝ 100 GWH

VI.1.1. ΓΕΝΙΚΑ

31. Το φυσικό αέριο αποτελεί μίγμα αερίων υδρογονανθράκων (85% Μεθάνιο και 15% Αιθάνιο, Βουτάνιο, Προπάνιο, Άζωτο και άλλα αέρια), το οποίο εξάγεται από τις

---

¹⁸ Σύμφωνα με τον σχετικό Τεχνικό Κανονισμό, με τον όρο «εσωτερική εγκατάσταση» εννοείται το σύνολο των σωληνώσεων, οργάνων, συσκευών, φρεατίων, δομικών στοιχείων και λοιπών συναφών εξαρτημάτων, από το σημείο μεταφοράς της ιδιοκτησίας του αερίου από τον προμηθευτή στον καταναλωτή και μέχρι την έξοδο της εγκατάστασης απαγωγής καυσαερίων. Το σημείο στο οποίο η ιδιοκτησία του αερίου μεταφέρεται από τον προμηθευτή στον καταναλωτή ονομάζεται επίσης και σημείο παραλαβής-παράδοσης και ταυτίζεται με την έξοδο του μετρητή αερίου του προμηθευτή.

¹⁹ 45 δήμοι και κοινότητες της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης.

²⁰ 21 δήμοι και κοινότητες του νομού Καρδίτσας, 31 δήμοι και κοινότητες του νομού Λαρίσης, 26 του νομού Μαγνησίας και 26 του νομού Τρικάλων.

υπόγειες κοιλότητες υπό υψηλή πίεση και μεταφέρεται στους τόπους όπου πρόκειται να χρησιμοποιηθεί όπως είναι, χωρίς την ανάγκη περαιτέρω επεξεργασίας. Στη χώρα μας υπάρχουν 3 πύλες εισόδου φυσικού αερίου: α) στο Σιδηρόκαστρο Σερρών στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, όπου διοχετεύεται φυσικό αέριο με προέλευση τη Ρωσία, β) στους Κήπους Έβρου στα ελληνοτουρκικά σύνορα, όπου διοχετεύεται φυσικό αέριο με προέλευση την Τουρκία και γ) στη νήσο Ρεβυθούσα στον κόλπο της Πάχης Μεγάρων στην Αττική, όπου παραλαμβάνεται δια θαλάσσης υγροποιημένο αέριο με προέλευση την Αλγερία ή άλλες πηγές.

32. Το σύστημα μεταφοράς φυσικού αερίου αποτελείται από έναν κεντρικό αγωγό υψηλής πίεσης 70 bar, ο οποίος εκτείνεται από τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα μέχρι την Αττική, συνολικού μήκους 512 χλμ., και από τις διακλαδώσεις του, συνολικού μήκους 564 χλμ., με επίσης υψηλή πίεση, οι οποίες μεταφέρουν το φυσικό αέριο στις διάφορες περιοχές της χώρας (Ανατολική Μακεδονία, Θράκη, Θεσσαλονίκη, Βόλο και Αττική). Πριν την είσοδο στις πόλεις η πίεση μεταφοράς του αερίου μειώνεται και αρχίζει το αστικό δίκτυο διανομής διαμέσου του οποίου το φυσικό αέριο μεταφέρεται στα νοικοκυριά, στους χώρους δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα και στις βιομηχανίες. Η ολοκλήρωση των αστικών δικτύων διανομής και η διάθεση του φυσικού αερίου για οικιακές, εμπορικές και βιομηχανικές χρήσεις, στις πρώτες τρεις εξυπηρετούμενες περιοχές, ανατέθηκε αποκλειστικά στις αντίστοιχες Εταιρίες Παροχής Αερίου, την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης για τη Νομαρχία Θεσσαλονίκης, την ΕΠΑ Θεσσαλίας για την περιφέρεια Θεσσαλίας και την ΕΠΑ Αττικής για το Νομό Αττικής.

V.I.1.2. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

33. Η αγορά χορήγησης αδείας χρήσης εγκατάστασης φυσικού αερίου για πελάτες με κατανάλωση χαμηλότερη των 100 GWH αποτελεί παράδειγμα μονοπωλίου που δημιουργήθηκε με νόμο. Τα προνομιακά μονοπώλια συνήθως δημιουργούνται διότι ο ρυθμιστής (π.χ. το κράτος) θεωρεί ότι η αγορά αποτελεί φυσικό μονοπώλιο²¹. Ένα φυσικό μονοπώλιο δημιουργείται αν για κάθε επίπεδο παραγωγής ή (στην υπό κρίση υπόθεση) για κάθε επίπεδο παροχής υπηρεσιών της αγοράς, το συνολικό κόστος

---

²¹ Τα φυσικά μονοπώλια χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι το μέσο κόστος είναι κατερχόμενο σ' ένα ευρύ πεδίο της παραγωγής ή για τους σκοπούς της υπό εξέταση καταγγελίας, της παροχής υπηρεσιών και το ελάχιστο μέσο κόστος μπορεί να επιτευχθεί μόνον οργανώνοντας την αγορά ως μονοπώλιο. Βλ. W. Nicholson (2008), Μικροοικονομική Θεωρία βασικές αρχές και προεκτάσεις, Τόμος Β, κεφ. 13.

παροχής από μια επιχείρηση είναι μικρότερο από το συνολικό κόστος που θα επωμίζονταν δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις αν μοίραζαν την εν λόγω παροχή υπηρεσιών (ή παραγωγή) μεταξύ τους.²² Οι Εταιρίες Παροχής Αερίου Θεσσαλονίκης & Θεσσαλίας αποτελούν μονοπωλητή τόσο στην περιοχή της Θεσσαλονίκης, όσο και στην περιοχή της Θεσσαλίας αντίστοιχα. Είναι Ανώνυμες Εταιρίες οι οποίες λειτουργούν υπό κοινό ιδιοκτησιακό καθεστώς και στις δύο γεωγραφικές περιοχές.

34. Κατόπιν των επιστολών των Εταιριών Παροχής Αερίου Θεσσαλονίκης & Θεσσαλίας (με ημ. αρ. πρ. 1135/23.2.2011), το σύνολο των ενεργοποιημένων πελατών της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης κατά την πενταετία 2006 – 2010 ανήλθε σε [...] πελάτες, ενώ ο αντίστοιχος αριθμός της ΕΠΑ Θεσσαλίας ανήλθε σε [...] πελάτες.

VI.1.2.1. ΓΕΙΤΝΙΑΖΟΥΣΑ ΑΓΟΡΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΣΩΛΗΝΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΓΙΑ ΔΙΚΤΥΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΜΕ ΠΙΕΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΩΣ ΚΑΙ 1 BAR

VI.2.1. ΓΕΝΙΚΑ

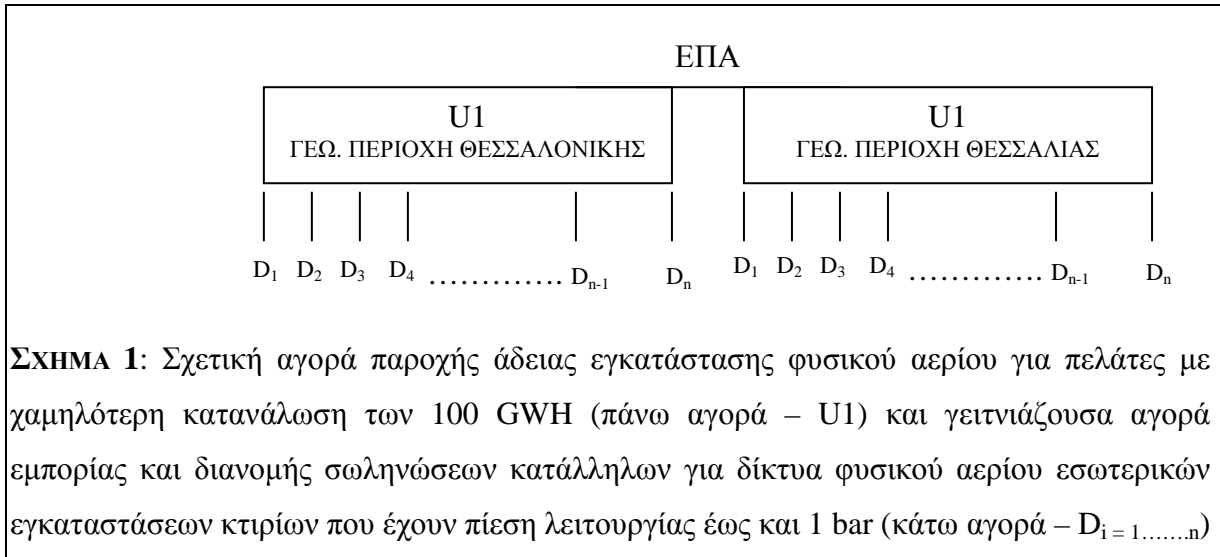
35. Στην γειτνιάζουσα αγορά των σωληνώσεων για εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου με μέγιστη πίεση λειτουργίας 1 bar, ανήκουν, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Τεχνικού Κανονισμού («Προδιαγραφές Δικτύου Σωληνώσεων») οι σωληνώσεις εκτός κτηρίου εντός εδάφους (§ 5.2.1), οι σωληνώσεις εκτός κτηρίου εκτός εδάφους (§ 5.2.2) καθώς και οι σωληνώσεις εντός κτηρίου (§ 5.2.3). Στην πρώτη περίπτωση, ο κανονισμός επιτρέπει τη χρήση σωλήνων συγκεκριμένων προδιαγραφών, κατασκευασμένων είτε από χάλυβα, είτε από χαλκό, είτε από πολυαιθυλένιο ενώ παράλληλα επιτρέπει τη χρήση και κάθε άλλου σωλήνα ο οποίος ικανοποιεί τις απαιτήσεις του Τεχνικού Κανονισμού με βάση τις διαδικασίες του άρθρου 1. Στη δεύτερη και τρίτη περίπτωση επιτρέπει όλους τους ανωτέρω σωλήνες με εξαίρεση τους σωλήνες από πολυαιθυλένιο.

VI.2.2. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

36. Η γειτνιάζουσα αγορά εμπορίας και διανομής σωληνώσεων κατάλληλων για δίκτυα φυσικού αερίου εσωτερικών εγκαταστάσεων κτηρίων, που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar, αποτελεί την «αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας» (D - downstream market) σε σχέση με την σχετική αγορά παροχής άδειας εγκατάστασης φυσικού αερίου

²² Βλ. D. Besanko R. R. Braeutigam (2010) 'Μικροοικονομική', κεφ. 11, Εκδόσεις Gutenberg.

για πελάτες με χαμηλότερη κατανάλωση των 100 GWH, η οποία αποτελεί την «αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας» (U – Upstream market). Στην πιο απλή μορφή τους, οι δύο σχετικές αγορές παρουσιάζονται στο Σχήμα 1 ακολούθως:

37. Σύμφωνα με το Σχήμα 1 η «αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας» αποτελείται από n αγοραστές/καταναλωτές, οι οποίοι κατέχουν μηδαμινή ή καθόλου δύναμη σε σχέση με την προμηθεύτρια εταιρεία της «πάνω» αγοράς. Ένα από τα βασικότερα προβλήματα που εμφανίζονται σε σημαντικά κάθετα συνδεδεμένες αγορές με μονοπώλιο στην «αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας», μεταξύ άλλων²³, είναι οι δυσχέρειες πρόσβασης (βλ. κατωτέρω παρ. 47-51, 87-91 και 95-97) που αντιμετωπίζουν οι καταναλωτές της «αγοράς επόμενης οικονομικής βαθμίδας» στην εισροή της «αγοράς προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας» (bottleneck).

38. Σύμφωνα με στοιχεία που διαθέτει η ΡΑΕ που αφορούν τον αριθμό εγκαταστημένων μετρητών επισημαίνεται ότι ο εν λόγω αριθμός δεν είναι αναγκαστικά ίδιος με τον αριθμό των συνδέσεων με το δίκτυο διανομής, καθώς για ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών είναι δυνατόν περισσότεροι του ενός μετρητή να αντιστοιχούν σε μια μόνο σύνδεση με το δίκτυο διανομής. Ακολούθως, παρατίθεται πίνακας με τον αριθμό των εγκαταστημένων μετρητών ανά έτος, σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία που υπέβαλαν στη ΡΑΕ, οι ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας κατά τα έτη από το 2002 έως το 2009.

²³ Θέματα τιμολόγησης, εκτίμησης ζήτησης και κόστους της αγοράς δεν αποτελούν μέρος της ανάλυσης της παρούσας εισήγησης.

Πίνακας 1 Αριθμός εγκαταστημένων μετρητών ανά έτος			
Έτος	ΕΠΑ Αττικής	ΕΠΑ Θεσ/νίκης	ΕΠΑ Θεσσαλίας
2002	9475	1658	776
2003	1686	4586	1478
2004	7014	6853	2829
2005	11896	15277	5070
2006	9348	25301	7370
2007	10164	24819	5805
2008	13009	26074	8638
2009	7993	15347	5114
Σύνολο	70585	119915	31966
Πηγή: Οι με ημ. αριθμ. πρωτ. 6727/14.9.2009 και 3010/14.5.2010 επιστολές της ΡΑΕ.			

39. Το μερίδιο αγοράς της καταγγέλλουσας εταιρείας DIMCO, κατά δήλωση της, φθάνει το [...] % στην ελληνική επικράτεια για το χρονικό διάστημα από την έκδοση του Τεχνικού Κανονισμού (17.7.2003) έως το τέλος του 2008 (30.12.2008). Το μερίδιο αυτό προέρχεται αποκλειστικά από τις [...] εγκαταστάσεις αερίου που πραγματοποιήθηκαν στην Αττική και στις οποίες έγινε χρήση των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων CSST – Gastite της καταγγέλλουσας εταιρείας.
40. Με το από 4.8.2010 Υπόμνημα της καταγγέλλουσας εταιρείας προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού²⁴, η εταιρία DIMCO, μεταξύ άλλων, ισχυρίζεται ότι «το αμελητέο ποσοστό μεριδίου αγοράς που κατέχει σήμερα στην Ελληνική Αγορά .... η σωλήνωσή μας, οφείλεται στην απαξίωση που υπέστη αυτή από τις ΕΠΑ από την πρώτη ημέρα της εφαρμογής του Ελληνικού Τεχνικού Κανονισμού, οι οποίες γνωστοποίησαν στους Μηχανικούς Μελετητές και Αδειούχους Εγκαταστάτες ότι η σωλήνωση Gastite δεν γίνεται αποδεκτή από αυτές στις Εγκαταστάσεις Φυσικού Αερίου στην περιοχή ευθύνης τους».

²⁴ Ημ. αρ. πρ. 575/5.8.2010.

VII. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

VII.1. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 2 Ν. 703/77

41. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 703/77, όπως ισχύει:

«Απαγορεύεται η υπό μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων καταχρηστική εκμετάλλευσις της δεσποζούσης θέσεως αυτών επί του συνόλου ή μέρους της αγοράς της χώρας. Η καταχρηστική αύτη εκμετάλλευσις δύναται να συνίσταται ιδία:

α) εις τον άμεσον ή έμμεσον εξαναγκασμόν προς καθορισμόν είτε των τιμών αγοράς ή πωλήσεως είτε άλλων μη ευλόγων όρων συναλλαγής,

β) εις τον περιορισμόν της παραγωγής, της καταναλώσεως ή της τεχνολογικής αναπτύξεως, επί ζημία των καταναλωτών,

γ) εις την εφαρμογήν ανίσων όρων δι' ισοδυνάμους παροχάς, ιδία εις την αδικαιολόγητον άρνησιν πωλήσεων, αγορών ή άλλων συναλλαγών, κατά τρόπον ώστε επιχειρήσεις τινές να τίθενται εις μειονεκτικήν εν τω ανταγωνισμώ θέσιν,

δ) εις την εξάρτησιν της συνάψεως συμβάσεων εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών, ή συνάψεως προσθέτων συμβάσεων αι οποίαι, κατά την φύσιν των ή συμφώνως προς τας εμπορικάς συνηθείας, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων τούτων».

VII.1.1. ΥΠΑΡΞΗ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

42. Οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας είναι ανώνυμες εταιρίες, οι οποίες συνιστούν επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 2 ν. 703/77. Περαιτέρω, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας έχουν βάσει νόμου το αποκλειστικό δικαίωμα διανομής φυσικού αερίου για 30 χρόνια. Συνεπώς και σύμφωνα με τα αναφερόμενα ανωτέρω στην παράγραφο 34, έκαστη κατέχει μονοπωλιακή θέση αναφορικά με τη διανομή και πώληση φυσικού αερίου στην περιοχή ευθύνης της.

43. Επίσης, οι ΕΠΑ έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα της χορήγησης αδειών χρήσης εγκαταστάσεων αερίου σύμφωνα με τις άδειες διανομής φυσικού αερίου, βάσει των οποίων δραστηριοποιούνται (βλ. άρθρο 3 της ΥΑ Δ1/Γ/Φ7/11819 Φ.Ε.Κ. 1086/31.08.2000 για την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και της ΥΑ Δ1/Γ/Φ7/11818 Φ.Ε.Κ. 1087/31.08.2000 για την ΕΠΑ Θεσσαλίας αντίστοιχα) σε συνδυασμό με το άρθρο 3.1.5

του Τεχνικού Κανονισμού²⁵. Συνεπώς, οι ΕΠΑ κατέχουν μονοπωλιακή θέση στη σχετική αγορά της χορήγησης αδειών χρήσης εγκαταστάσεων αερίου για πελάτες με κατανάλωση χαμηλότερη των 100 GWh²⁶.

44. Στο από 23.12.2010 Συμπληρωματικό Υπόμνημα των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού²⁷, οι εν λόγω εταιρίες αποδέχονται ότι κατέχουν δεσπόζουσα θέση στην περιοχή ευθύνης τους. Ειδικότερα, στην σελ. 7 αυτού αναφέρεται ότι *«Η ενδεικτική απαρίθμηση από το νομοθέτη των παραδειγμάτων καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης δείχνει ξεκάθαρα ποια είναι τα γενικότερα κριτήρια που θα επιτρέψουν μια περαιτέρω διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της σχετικής διάταξης. Με άλλα λόγια μόνο όταν η κατέχουσα δεσπόζουσα επιχείρηση – χαρακτηριστικά τα οποία δεχόμαστε ότι συγκεντρώνει η εταιρεία μας - ... »*.

VII.1.2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

45. Εξετάζεται, στη συνέχεια, εάν η καταγγελλόμενη συμπεριφορά των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, δηλαδή η εκ μέρους τους μη αποδοχή των μελετών και τεχνικών εκθέσεων εγκατάστασης αερίου, οι οποίες χρησιμοποιούν τους σωλήνες αερίου της καταγγέλλουσας, συνιστά κατάχρηση της δεσπόζουσας και δη της μονοπωλιακής θέσης τους στη σχετική αγορά χορήγησης αδειών χρήσης εγκαταστάσεων φυσικού αερίου για πελάτες με κατανάλωση χαμηλότερη των 100 GWh, κατά την έννοια του άρθρου 2 ν. 703/77.

---

²⁵ Βλ. άρθρο 3.1.5 του Τεχνικού Κανονισμού με τίτλο *«Άδεια Χρήσης της εγκατάστασης»*, το οποίο προβλέπει τα εξής: *«3.1.5.1 Μετά τον τελικό έλεγχο από την Εταιρεία Αερίου της Τεχνικής Έκθεσης Εγκατάστασης και αφού διαπιστωθεί η συμφωνία της με τις διατάξεις του Κανονισμού διενεργείται από την Εταιρεία Αερίου επιτόπιος έλεγχος της εγκατάστασης προκειμένου να διαπιστωθεί η συμφωνία αυτής με τα αναφερόμενα στην Τεχνική Έκθεση Εγκατάστασης.*

Η Εταιρεία Αερίου χορηγεί την Άδεια Χρήσης της εγκατάστασης μόνον αφού διαπιστωθεί η συμφωνία αυτής με τα αναφερόμενα στην Τεχνική Έκθεση Εγκατάστασης. Αν διαπιστωθούν ελλείψεις ή κακοτεχνίες, η Άδεια Χρήσης της εγκατάστασης χορηγείται μόνον μετά τη συμπλήρωση των ελλείψεων ή την επιδιόρθωση των κακοτεχνιών.

3.1.5.2 Η εγκατάσταση αερίου τροφοδοτείται μόνιμα με αέριο από την Εταιρεία Αερίου μόνον αφού έχει χορηγηθεί Άδεια Χρήσης της εγκατάστασης». Βλ. επίσης την πανομοιότυπη διατύπωση στα άρθρα 3.3.2 και 3.3.3 του Τεχνικού Κανονισμού.

²⁶ Βλ. Whish, Competition Law, 5th edition, σελ. 193 αναφορικά με τη στενή οριοθέτηση της σχετικής αγοράς (narrow markets) και την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης στην περίπτωση αποκλειστικού δικαιώματος για χορήγηση αδειών (διοικητικό μονοπώλιο), με παραπομπή στην απόφαση του ΔΕΚ στην υπόθεση 226/84 British Leyland [1986] Συλλ. 3263. Πρβλ. και απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση 26/75 General Motors v. Commission [1975] Συλλ.1367. Βλ. επίσης, Jose Luis Buendia Sierra, Exclusive Rights and State Monopolies under EC Law, Oxford University Press, 2004, σελ. 10.

²⁷ Ημ. αρ. πρ. 820/23.12.2010.

46. Επισημαίνεται καταρχάς ότι οι ΕΠΑ είναι επιφορτισμένες με την παροχή υπηρεσίας κοινής ωφελείας. Οι καταναλωτές έχουν αξίωση για πρόσβαση στην κοινωφελή υπηρεσία διανομής και πώλησης φυσικού αερίου, την οποία παρέχουν κατ' αποκλειστικότητα οι ΕΠΑ, βάσει της άδειας λειτουργίας τους. Σημαντική πτυχή της εν λόγω αξίωσης για πρόσβαση σε κοινωφελή υπηρεσία συνιστά η υποχρεωτική σύνδεση με το δίκτυο κοινής ωφελείας εκάστης ΕΠΑ²⁸.
47. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές, οι οποίες διέπουν την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας²⁹, η σύνδεση των καταναλωτών με το δίκτυο φυσικού αερίου, πρέπει να γίνεται με ίσους όρους. Ειδικότερα, οι ΕΠΑ υποχρεούνται ρητώς εκ του νόμου να κάνουν δεκτές όλες τις αιτήσεις των καταναλωτών για σύνδεση και παροχή και δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε διακρίσεις μεταξύ των καταναλωτών όσον αφορά στη σύνδεσή τους με το σύστημα ή στους όρους σύμφωνα με τους οποίους πραγματοποιούν τη σύνδεση ή παρέχουν φυσικό αέριο³⁰. Συνεπώς, οι ΕΠΑ επιτρέπεται να απορρίπτουν αιτήσεις σύνδεσης μόνο για συγκεκριμένους, αποκλειστικά απαριθμούμενους λόγους, μεταξύ των οποίων και όταν η σύνδεση ή η παροχή είναι επικίνδυνη³¹.
48. Ενόψει τούτων και εφόσον πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις σύνδεσης³², οι ΕΠΑ υπέχουν καθήκον προμήθειας φυσικού αερίου στους καταναλωτές, το οποίο απορρέει από την άδεια παραχώρησης σε αυτές του αποκλειστικού δικαιώματος διανομής και πώλησης φυσικού αερίου στην γεωγραφική περιοχή της αρμοδιότητάς τους. Υπό το πρίσμα αυτό οι ΕΠΑ υποχρεούνται να ικανοποιούν κάθε εύλογο αίτημα των χρηστών

²⁸ Βλ. Δελλή, Κοινή ωφέλεια και αγορά, τόμος Α', σελ. 225 επ., με αναφορά σε ΣτΕ (ΠΕ) 355/2006, σελ. 199 (υποσημ. 33 και 34), 303 επ. και 166 επ., και Δελλή, Κοινή ωφέλεια και αγορά, τόμος Β', σελ. 242 επ.

²⁹ Βλ. Δελλή, ό.π., τόμος Β', σελ. 194 – 195 επ.

³⁰ Βλ. άρθρο 3.1.1 εδάφιο α' και 3.1.3 περίπτωση α' της ΥΑ Δ1/Γ/Φ7/11819 Φ.Ε.Κ. 1086 Β'/31.08.2000 για την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και της ΥΑ Δ1/Γ/Φ7/11818 Φ.Ε.Κ. 1087 Β'/31.08.2000 για την ΕΠΑ Θεσσαλίας αντίστοιχα.

³¹ Βάσει του άρθρου 3.1.4 της ΥΑ Δ1/Γ/Φ7/11819 Φ.Ε.Κ. 1086 Β'/31.08.2000 για την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και της ΥΑ Δ1/Γ/Φ7/11818 Φ.Ε.Κ. 1087 Β'/31.08.2000 για την ΕΠΑ Θεσσαλίας αντίστοιχα, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας δεν υποχρεούνται να προβούν σε σύνδεση και παροχή φυσικού αερίου μόνο στις εξής περιπτώσεις: (α) όταν ο καταναλωτής δεν συμφωνεί να συνάψει σύμβαση για σύνδεση και παροχή σύμφωνα με τους Γ.Ο.Σ., (β) όταν ο καταναλωτής δεν συμφωνεί να προκαταβάλει το νόμιμο τέλος σύνδεσης, (γ) όταν ο καταναλωτής δεν παρέχει στον αδειούχο (άνευ αντιτίμου) τις απαραίτητες πληροφορίες που απαιτούνται και τη δυνατότητα πρόσβασης στην εγκατάστασή του ή εάν ο καταναλωτής δεν συμφωνεί να παράσχει την εγγύηση την οποία ο αδειούχος ζητά, (δ) **όταν για λόγους που εκφεύγουν της ευθύνης του, η πραγματοποίηση της σύνδεσης ή η παροχή είναι επικίνδυνη (με την επιφύλαξη των λοιπών υποχρεώσεων του αδειούχου ως προς την ασφάλεια του συστήματος)**, ή (ε) όταν εξαιτίας γεγονότος ανωτέρας βίας, οι ποσότητες φυσικού αερίου δεν επαρκούν για την κάλυψη της αιτούμενης παροχής. Πρβλ. επίσης την παράγραφο 1.1.7 του Τεχνικού Κανονισμού: «*Η Εταιρεία Αερίου μπορεί να θέτει ειδικές απαιτήσεις επί πλέον των διατάξεων του Κανονισμού, στις περιπτώσεις στις οποίες κρίνει αυτό σκόπιμο για λόγους ασφαλείας*». Βλ. επίσης ενότητα 4.3. παρούσας εισήγησης – θέσεις Υπουργείου.

³² Βλ. άρθρο 3 της ΥΑ Δ1/Γ/Φ7/11819 Φ.Ε.Κ. 1086 Β'/31.08.2000 για την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και της ΥΑ Δ1/Γ/Φ7/11818 Φ.Ε.Κ. 1087 Β'/31.08.2000 για την ΕΠΑ Θεσσαλίας αντίστοιχα) σε συνδυασμό με το άρθρο 3.1.5 του Τεχνικού Κανονισμού.

για προσφορά της κοινωφελούς υπηρεσίας, την οποία παρέχουν και συνεπώς, υποχρεούνται να καταρτίσουν σύμβαση με όποιον ζητήσει την παροχή της και με τους όρους που καθορίζονται από το ρυθμιστικό δίκαιο³³.

49. Δεδομένου ότι η χορήγηση της άδειας χρήσης εγκατάστασης αερίου, προϋποθέτει - μεταξύ άλλων- και τη διαπίστωση εκ μέρους της εκάστοτε ΕΠΑ, της συμμόρφωσης των χρησιμοποιούμενων υλικών και δη σωλήνων αερίου με την ισχύουσα νομοθεσία και ειδικότερα με τον Τεχνικό Κανονισμό Εσωτερικών Εγκαταστάσεων Αερίου, η ως άνω υποχρέωση των ΕΠΑ να χορηγούν άδειες χρήσης εγκαταστάσεων αερίου με ίσους όρους, συνεπάγεται επίσης την υποχρέωσή τους να μην προβαίνουν σε αδικαιολόγητες απορρίψεις αιτήσεων σύνδεσης βάσει των χρησιμοποιούμενων για την εγκατάσταση υλικών περιλαμβανομένων των σωλήνων αερίου με συνέπεια τη διακριτική μεταχείριση των επιχειρήσεων, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην γειτνιάζουσα αγορά εμπορίας και διανομής σωλήνων καταλλήλων για δίκτυα φυσικού αερίου εσωτερικών εγκαταστάσεων κτηρίων που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar και των οποίων τα υλικά δε γίνονται αποδεκτά από τις καταγγελλόμενες εταιρείες κατά τη διαδικασία εξέτασης/έγκρισης της αίτησης σύνδεσης. Ειδικότερα, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας έχουν την υποχρέωση, εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων τους και σύμφωνα με το άρθρο 3.1.5 του Τεχνικού Κανονισμού, το οποίο αφορά στις προϋποθέσεις χορήγησης άδειας χρήσης εγκατάστασης από τις ΕΠΑ, να εφαρμόζουν τις ισχύουσες κανονιστικές και νομοθετικές ρυθμίσεις, με ίσους όρους και χωρίς να προβαίνουν σε αδικαιολόγητες διακρίσεις μεταξύ των διαφόρων τύπων σωλήνων αερίου, οι οποίοι χρησιμοποιούνται στις Μελέτες και Τεχνικές Εκθέσεις εγκατάστασης αερίου που τους υποβάλλονται προς έγκριση, αναφορικά με τη διαπίστωση της συμμόρφωσης αυτών με τον Τεχνικό Κανονισμό³⁴.
50. Η εκ μέρους των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας εφαρμογή ίσων όρων αναφορικά με την έγκριση των σωλήνων αερίου που συμμορφώνονται με τον Τεχνικό Κανονισμό επιτρέπει τον με ίσους όρους ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην γειτνιάζουσα αγορά εμπορίας και διανομής σωλήνων καταλλήλων για δίκτυα φυσικού αερίου εσωτερικών εγκαταστάσεων κτηρίων που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar, όπως είναι η καταγγέλλουσα. Επιπρόσθετα, η εφαρμογή ίσων όρων αναφορικά με την έγκριση των σωλήνων αερίου που συμμορφώνονται με τον Τεχνικό Κανονισμό επιτρέπει στους τελικούς καταναλωτές

³³ Βλ. σχετικά Δελλή, ό.π., τόμος Β', σελ. 320-321.

³⁴ Βλ. Whish, ό.π., σελ. 193.

φυσικού αερίου να επιλέξουν ελεύθερα μεταξύ των διαφόρων τύπων σωλήνων φυσικού αερίου που είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται για την κατασκευή της εσωτερικής εγκατάστασης αερίου στο χώρο τους³⁵. Συνεπώς, εφόσον αδικαιολόγητα οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας δεν εγκρίνουν έναν τύπο σωλήνων αερίου, συντρέχει περίπτωση διακριτικής μεταχείρισης κατά την παροχή της υπηρεσίας χορήγησης αδειών χρήσης εγκατάστασης σε σχέση με τους σωλήνες αερίου που είναι δυνατόν βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας να χρησιμοποιούνται για την κατασκευή εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar³⁶.

51. Η εν λόγω συμπεριφορά των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας είναι δυνατόν να συνεπάγεται στρέβλωση της λειτουργίας του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, σε δύο επίπεδα, *πρώτον*, στο επίπεδο των επιχειρήσεων – προμηθευτών σωλήνων εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην γειτνιαζούσα από την πρακτική των ΕΠΑ αγορά εμπορίας και διανομής σωλήνων καταλλήλων για δίκτυα φυσικού αερίου εσωτερικών εγκαταστάσεων κτηρίων που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar, όπως είναι η καταγγέλλουσα, διότι, λόγω της αδικαιολόγητης μη έγκρισης ενός τύπου σωλήνων αερίου από τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, περιέρχεται σε μειονεκτική θέση (που μπορεί να οδηγήσει και στην έξοδό του από την εν λόγω αγορά) ο αντίστοιχος προμηθευτής του εν λόγω τύπου σωλήνων αερίου, με αποτέλεσμα να μειώνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ πραγματικών ή/και δυνητικών προμηθευτών σωλήνων αερίου στην αγορά αυτή και *δεύτερον*, στο επίπεδο των τελικών καταναλωτών φυσικού αερίου, περιορίζονται αδικαιολόγητα οι επιλογές τους αναφορικά με τους σωλήνες αερίου που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για την κατασκευή της εσωτερικής εγκατάστασης αερίου στο χώρο τους.

52. Η διαπίστωση της διακριτικής μεταχείρισης προϋποθέτει την προηγούμενη αξιολόγηση της ισοδυναμίας ή μη των αντιπαροχών των αντισυμβαλλομένων της δεσπόζουσας επιχείρησης. Δεν συντρέχει περίπτωση απαγορευμένης διακριτικής μεταχείρισης, όταν οι ως άνω αντιπαροχές δεν είναι ισοδύναμες, έτσι που να δικαιολογούν τη διαφορετική

---

³⁵ Ουσιαστικά βέβαια η επιλογή του κατάλληλου τύπου σωλήνα αερίου γίνεται για λογαριασμό του τελικού καταναλωτή από τον επιβλέποντα μελετητή – μηχανικό που υπογράφει την Τεχνική Έκθεση Εγκατάστασης Αερίου. Εδώ εντάσσεται η σχετική προβληματική περί «ασυμμετρίας της πληροφόρησης» (*asymmetry of information*) μεταξύ των επαγγελματιών που παρέχουν μία υπηρεσία και των πελατών τους, υπό την έννοια ότι οι επαγγελματίες μηχανικοί καλούνται να διαθέτουν υψηλό επίπεδο εξειδικευμένων γνώσεων, τις οποίες οι πελάτες – τελικοί καταναλωτές του φυσικού αερίου δεν κατέχουν, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο για τους τελευταίους να κρίνουν την ποιότητα των υπηρεσιών και εν προκειμένω των υλικών και δη σωλήνων αερίου που αγοράζουν.

³⁶ Πρβλ. απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση 226/84 British Leyland [1986] Συλλ. 3263, παρ. 22-23.

μεταχείρισή τους από την δεσπόζουσα επιχείρηση³⁷. Οι ΕΠΑ, λόγω της μονοπωλιακής θέσης τους, αλλά και του ότι εκ του νόμου είναι επιφορτισμένες με την παροχή μιας υπηρεσίας κοινής ωφελείας, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, έχουν ιδιαίτερη ευθύνη να μην ενεργούν καταχρηστικά³⁸. Στο πλαίσιο αυτό, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, οφείλουν κατά την εξέταση των αιτήσεων σύνδεσης με το δίκτυό τους να ενεργούν τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, οι δε εκ μέρους τους άρνηση αποδοχής αιτήσεων λόγω χρήσης των σωλήνων της καταγγέλλουσας και η εξ αυτής συνεπαγόμενη άρνηση σύνδεσης των τελικών καταναλωτών με το δίκτυό τους, πρέπει να είναι νόμιμη και αντικειμενικά δικαιολογημένη³⁹.

53. Επίσης, η συμπεριφορά των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, εξετάζεται αντικειμενικά⁴⁰, ανεξαρτήτως, δηλαδή, της εκ μέρους τους υπάρξεως ή μη πρόθεσης να αποκλείσουν την καταγγέλλουσα από σχετική αγορά χορήγησης αδειάς χρήσης εγκατάστασης φυσικού αερίου για πελάτες με κατανάλωση χαμηλότερη των 100 GWh. Επισημαίνεται εξάλλου ότι δεν απαιτείται να αποσαφηνιστεί σε ποια ακριβώς υποπερίπτωση του άρθρου 2 είναι δυνατόν να εμπίπτει η υπό εξέταση κάθε φορά συμπεριφορά, δεδομένου ότι η απαρίθμηση των διαφόρων εκδοχών καταχρηστικής συμπεριφοράς στο άρθρο 2 του ν. 703/77, όπως ισχύει αντίστοιχα και για το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, είναι ενδεικτική⁴¹.
54. Κατόπιν τούτων, εξετάζεται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο αναφορικά με την απόδειξη συμμόρφωσης των σωλήνων αερίου εσωτερικών εγκαταστάσεων κτηρίων που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar με τον Τεχνικό Κανονισμό, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν δικαιολογημένα οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας αρνούνται τη χρήση των σωλήνων αερίου της καταγγέλλουσας για την κατασκευή εσωτερικών εγκαταστάσεων αερίου σύμφωνα με τον ισχύοντα Τεχνικό Κανονισμό.

---

³⁷ Καρύδης, Ευρωπαϊκό Δίκαιο Επιχειρήσεων και Ανταγωνισμού, εκδ. Αντ. Σάκκουλα 2004, σελ. 142-143.

³⁸ Βλ. Jones - Surfin, EC Competition Law, Second Edition, σελ. 279 - 280.

³⁹ Βλ. Κοτσίρη, Δίκαιο Ανταγωνισμού, Αθέμιτου και Ελεύθερου, εκδ. Σάκκουλα, 4^η εκδ, σελ. 545-546, Jones - Surfin, ό.π., σελ. 282 επ., Whish, ό.π., σελ. 195 και 207-208.

⁴⁰ Βλ. απόφαση του ΔΕΚ [1979] στην υπόθεση 85/76, Hoffmann-La Roche, παρ. 91, σε Jones - Surfin, EC Competition Law, Second Edition, σελ. 275 και 280. Βλ. επίσης, Καρύδη, ό.π., σελ. 133-134 και ιδίως σελ.139.

⁴¹ Βλ. Whish, ό.π., σελ. 194 και υποσημ. 158 με παραπομπή στην απόφαση του ΔΕΚ στην υπόθεση 6/72 Continental Can v. Commission [1973] Συλλ. 215, παρ. 26 και Κοτσίρης, ό.π., σελ. 529 (παρ. 601).

VII.1.3. ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

55. Οι διατάξεις της ισχύουσας ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας αναφορικά με τον εξοπλισμό υπό πίεση προβλέπουν τα ακόλουθα:
56. Στο άρθρο 4 (Ελεύθερη κυκλοφορία) παράγραφος 1.1. της Οδηγίας 97/23/ΕΚ αναφέρεται ότι «τα κράτη μέλη δεν μπορούν να απαγορεύσουν, να περιορίσουν ή να εμποδίσουν, λόγω κινδύνων σχετικών με την πίεση, τη διάθεση στην αγορά και τη θέση σε λειτουργία, υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζει ο κατασκευαστής εξοπλισμού υπό πίεση ή συγκροτήματος αναφερομένου στο άρθρο 1, ο οποίος ικανοποιεί τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας και φέρει τη σήμανση «CE» που υποδηλώνει ότι έχει υποβληθεί σε εκτίμηση της συμμόρφωσης σύμφωνα με το άρθρο 10».
57. Σύμφωνα περαιτέρω με το άρθρο 5 (τεκμήριο συμμόρφωσης) παράγραφος 1 της ως άνω Οδηγίας «τα κράτη μέλη θεωρούν ότι ο εξοπλισμός υπό πίεση και τα συγκροτήματα που φέρουν τη σήμανση «CE» που προβλέπεται στο άρθρο 15 και συνοδεύονται από τη δήλωση συμμόρφωσης «CE» που προβλέπεται στο παράρτημα VII τηρούν όλες τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, περιλαμβανομένης της εκτίμησης της συμμόρφωσης που προβλέπεται στο άρθρο 10».
58. Επίσης, το άρθρο 8 της Οδηγίας 97/23/ΕΚ με τίτλο «Ρήτρα διασφάλισης» προβλέπει τα εξής: «1. Όταν κράτος μέλος διαπιστώσει ότι εξοπλισμός υπό πίεση ή συγκροτήματα που αναφέρονται στο άρθρο 1, φέρουν τη σήμανση «CE» και χρησιμοποιούνται κατά προορισμό, ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια προσώπων και, ενδεχομένως κατοικίδιων ζώων ή αγαθών, λαμβάνει κάθε πρόσφορο μέτρο προκειμένου να αποσύρει τον εν λόγω εξοπλισμό από την αγορά, να απαγορεύσει ή περιορίσει τη διάθεσή του στην αγορά ή τη θέση του σε λειτουργία, ή να περιορίσει την ελεύθερη κυκλοφορία του. Το κράτος μέλος πληροφορεί αμέσως την Επιτροπή για το μέτρο αυτό και εκθέτει τους λόγους της απόφασής του, ιδίως δε αν η μη συμμόρφωση οφείλεται: α) στη μη εκπλήρωση των βασικών απαιτήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 3, β) στην κακή εφαρμογή των προτύπων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2, γ) σε ελλείψεις των ιδίων των προτύπων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2, δ) σε ελλείψεις ευρωπαϊκής έγκρισης, κατά την έννοια του άρθρου 11, των υλικών για εξοπλισμό υπό πίεση. 2. Η Επιτροπή αρχίζει διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη το ταχύτερο δυνατό. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι το μέτρο είναι δικαιολογημένο, πληροφορεί αμέσως το κράτος μέλος που έλαβε την πρωτοβουλία καθώς και τα άλλα κράτη μέλη. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, μετά τις διαβουλεύσεις αυτές, ότι το μέτρο δεν είναι δικαιολογημένο,

ενημερώνει αμέσως το κράτος μέλος που πήρε τη σχετική πρωτοβουλία, καθώς και τον κατασκευαστή ή τον εγκατεστημένο στην Κοινότητα εντολοδόχο του. Όταν η απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 δικαιολογείται λόγω κενών των προτύπων ή των ευρωπαϊκών εγκρίσεων των υλικών, η Επιτροπή ενημερώνει την επιτροπή εάν το κράτος μέλος που πήρε την απόφαση εμμένει σε αυτήν και κινεί τη διαδικασία του άρθρου 6 πρώτο εδάφιο. 3. Στην περίπτωση που εξοπλισμός υπό πίεση ή συγκρότημα δεν πληροί τους όρους συμμόρφωσης και φέρει τη σήμανση «CE», το αρμόδιο κράτος μέλος λαμβάνει τα δέοντα μέτρα κατά του υπευθύνου για την επίθεση του σήματος και πληροφορεί σχετικά την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη. 4. Η Επιτροπή μεριμνά ώστε τα κράτη μέλη να ενημερώνονται για την εξέλιξη και κατάληξη της διαδικασίας».

59. Η ανωτέρω Οδηγία μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με την ΚΥΑ 16289/330/99 (ΦΕΚ 987 Β'/27.5.1999) «Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την Οδηγία 97/23/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου σχετικά με τον εξοπλισμό υπό πίεση», τα δε άρθρα 4 (ελεύθερη κυκλοφορία), 5 (τεκμήριο συμμόρφωσης) και 8 αυτής ακολουθούν τη διατύπωση των ως άνω αντιστοιχών άρθρων 4, 5 και 8 της Οδηγίας 97/23/ΕΚ. Συγκεκριμένα, αρμόδιο για την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 8 της Οδηγίας ορίστηκε το Υπουργείο Ανάπτυξης.
60. Η διάταξη της παραγράφου 1.2.5. του Τεχνικού Κανονισμού (Κανονισμός εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου με πίεση λειτουργίας έως και 1 bar, ΚΥΑ Δ3/Α/11346/30.6.2003, ΦΕΚ 963/Β/15.7.2003), όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή της το 2005 (βλ. παρακάτω), προέβλεπε ότι «η συμμόρφωση των εγκαταστάσεων προς τις απαιτήσεις του Τεχνικού Κανονισμού πρέπει να αποδεικνύεται με ορισμένους τρόπους, όπως: α) με την κατάλληλη χρήση των υλικών και των στοιχείων τους, τα οποία φέρουν τη σήμανση CE σύμφωνα αντίστοιχα με το ΠΔ 334/94 ή την ΚΥΑ 15233/91 ή την ΚΥΑ 16289/330/99 β) με τη συμμόρφωση τους με τις κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές αντίστοιχα του ΠΔ 334/94 και των ΚΥΑ 15233/91 και ΚΥΑ 16289/330/99 ή με άλλες κατάλληλες εθνικές τεχνικές προδιαγραφές οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες πιστοποιούνται από αρμόδιο φορέα ότι είναι στη χρήση τους ισοδύναμες με τις προηγούμενες γ) με την προσκόμιση πιστοποιητικών συμμόρφωσης τους προς τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, τα οποία εκδίδονται από εθνικό φορέα εξουσιοδοτημένο να χορηγεί τέτοια πιστοποιητικά ή από άλλο αναγνωρισμένο αντίστοιχο φορέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δ) με οποιοδήποτε άλλο δόκιμο και αποδεκτό επιστημονικό και πειραματικό τρόπο που χρησιμοποιείται από τους υπεύθυνους μελέτης

και κατασκευής των εγκαταστάσεων αυτών εφόσον αποδεικνύεται ότι ικανοποιούνται οι απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού».

61. Τον Νοέμβριο 2005 τροποποιήθηκε η διάταξη 1.2.5 που αφορά στη συμμόρφωση εγκαταστάσεων αερίου του Τεχνικού Κανονισμού με την ΚΥΑ Δ3/Α/22560/28.11.2005 - ΦΕΚ 1730/Β/9.12.2005: «Καθορισμός συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου με πίεση λειτουργίας έως και 1 bar» ως εξής:

«1.2.5. Συμμόρφωση εγκαταστάσεων αερίου:

1.2.5.1 Οι εγκαταστάσεις αερίου οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

1.2.5.2 Οι Εταιρίες Αερίου, πριν από την παροχή αερίου, οφείλουν να ελέγχουν την ως άνω συμμόρφωση και να ενημερώνουν τους πελάτες τους σχετικά με τις απαιτήσεις του παρόντος Κανονισμού.

1.2.5.3. Τα πάσης φύσεως υλικά αερίου, τα οποία χρησιμοποιούνται στις εγκαταστάσεις οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού. Η συμμόρφωση αυτή αποδεικνύεται:

- *Εάν τα υλικά εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του π.δ. 334/94 (Δομικά Υλικά) ή της ΚΥΑ 15233/91 (Συσκευές Αερίου) ή της ΚΥΑ 16289/330/99 (Εξοπλισμοί υπό Πίεση) ή άλλης διάταξης η οποία προβλέπει σήμανση CE, με την νόμιμη ύπαρξη της Σήμανσης CE, καθώς και με τη διαθεσιμότητα των εγγράφων, τα οποία κατά περίπτωση συνοδεύουν τα υλικά, σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις.*
- *Εάν τα υλικά δεν εμπίπτουν στην ως άνω περίπτωση, με την προσκόμιση βεβαίωσης καταλληλότητας, η οποία εκδίδεται από Φορέα Πιστοποίησης χώρας- μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικά εξουσιοδοτημένο να εκδίδει πιστοποιητικά συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού [...].»*

62. Επιπρόσθετα, με την ανωτέρω τροποποίηση, προβλέφθηκε ότι αρμόδιος φορέας για την εφαρμογή του Τεχνικού Κανονισμού και την έκδοση βεβαιώσεων καταλληλότητας χρήσης υλικών είναι ο ΕΛΟΤ, ο οποίος υποστηρίζεται στο έργο του αυτό από Ειδική Τεχνική Επιτροπή εμπειρογνομόνων, οι οποίοι προέρχονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης (Δ/ση Εγκαταστάσεων Πετρελαιοειδών και Δ/ση Πολιτικής Ποιότητας), τον ΕΛΟΤ και τις Εταιρείες Αερίου (παρ. 1.2.5.4). Η ανωτέρω Επιτροπή μεριμνά για την προετοιμασία και ενημέρωση πίνακα καταλληλότητας υλικών αερίου, αναφέροντας

κατάλληλα και τα αντίστοιχα πρότυπα ή προδιαγραφές (παρ. 1.2.5.5). Ορίστηκε επίσης, ότι οι εταιρίες αερίου εξετάζουν κατά πόσον τα υλικά που χρησιμοποιούνται στις εγκαταστάσεις αερίου αναφέρονται στον ως άνω πίνακα καταλληλότητας υλικών αερίου. Σε αρνητική περίπτωση, εξετάζουν εάν υπάρχει σήμανση CE ή βεβαίωση καταλληλότητας για τα υλικά αυτά και ενημερώνουν κατάλληλα την ανωτέρω Επιτροπή, η οποία με τη σειρά της εξετάζει την ορθότητα των σχετικών στοιχείων και συμπληρώνει τον πίνακα υλικών (παρ. 1.2.5.7). Τέλος, η Υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης (Δ/ση Εγκαταστάσεων Πετρελαιοειδών και Δ/ση Πολιτικής Ποιότητας) ορίστηκε ως αρμόδια να εποπτεύει την εφαρμογή του Κανονισμού από τον ΕΛΟΤ και να επιλαμβάνεται σε περιπτώσεις αμφισβήτησης (παρ. 1.2.5.8).

63. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 5.2 του Τεχνικού Κανονισμού με τίτλο: «Απαιτήσεις για σωλήνες, στοιχεία μορφής και σύνδεσης καθώς και λοιπά στοιχεία» αναφέρονται τα εξής: *«Επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται οι σωλήνες, τα στοιχεία μορφής και σύνδεσης και τα λοιπά στοιχεία των παρακάτω παραγράφων καθώς και κάθε σωλήνας ή στοιχείο, ο οποίος ικανοποιεί τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού με βάση τις διαδικασίες της § 1.2.5. Επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται: 5.2.1.1 Χαλυβδοσωλήνες [...] 5.2.1.2 Χαλκοσωλήνες [...] 5.2.1.3 Σωλήνες και τμήματα σωληνώσεων από πολυαιθυλένιο [...] 5.2.1.4 Κάθε σωλήνας ο οποίος ικανοποιεί τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού με βάση τις διαδικασίες της § 1.2.5»*. Συνεπώς, από όλες τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι τα πάσης φύσεως υλικά αερίου, εφόσον φέρουν τη νόμιμη σήμανση CE και συνοδεύονται από τη δήλωση συμμόρφωσης CE του κατασκευαστή τους, όπως προβλέπεται στην Οδηγία 97/23/EK, όπως αυτή μεταφέρθηκε με την ΚΥΑ 16289/330/99⁴², τεκμαίρεται ότι συμμορφώνονται με τις διατάξεις του Τεχνικού Κανονισμού.

64. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη ρητή πρόβλεψη της διάταξης του άρθρου 1.2.5.3 του Τεχνικού Κανονισμού, η συμμόρφωση των υλικών αερίου και δη των σωλήνων αερίου με τον Τεχνικό Κανονισμό αποδεικνύεται, εφόσον αυτά φέρουν σήμανση CE και τη δήλωση συμμόρφωσης του κατασκευαστή τους σύμφωνα με το άρθρο 10 της Οδηγίας 97/23/EK, όπως αυτό ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το άρθρο 10 της ΚΥΑ 16289/330/99 (Εξοπλισμοί υπό Πίεση). Η απαρίθμηση των αποδεκτών τύπων σωλήνων αερίου βάσει του άρθρου 5.2 του Τεχνικού Κανονισμού είναι ενδεικτική (βλ.

⁴² Δεν αποκλείεται επίσης οι σωλήνες αερίου που φέρουν σήμανση CE να εμπίπτουν και στην Οδηγία 89/106/ΕΟΚ (Δομικά Υλικά). Συγκεκριμένα, η ΕΠΑ Αττικής έκανε αποδεκτή τη χρήση των σωλήνων της καταγγέλλουσας βάσει αυτής της Οδηγίας.

ανωτέρω παρ. 21). Υπό την έννοια αυτή, οι εύκαμπτοι σωλήνες, οι οποίοι φέρουν σήμανση CE και συνοδεύονται από τη σχετική δήλωση συμμόρφωσης του κατασκευαστή τους βάσει της Οδηγίας 97/23/EK, αν και δεν αναφέρονται ρητά, συγκαταλέγονται στους υπαγόμενους στο πεδίο εφαρμογής του Τεχνικού Κανονισμού σωλήνες αερίου.

65. Επιπλέον, σύμφωνα με την με από 31.5.2010 απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (σελ. 4-5), [...] ⁴³.
66. Επίσης, στην από 23.10.2007 αιτιολογημένη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (σελ. 6), αναφέρεται ότι [...]. Προς επίρρωση των ανωτέρω αναφέρεται επίσης ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας στην απόφαση αριθμ. 1106/2003 αποφάνθηκε ότι «ο εύκαμπτος ανοξείδωτος χαλυβδοσωλήνας εμπίπτει στις διατάξεις του Τεχνικού Κανονισμού και, συνεπώς, μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην κατασκευή εγκαταστάσεων φυσικού αερίου, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις της παρ. 1.2.5. σχετικά με τη διαδικασία συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις του Κανονισμού».
67. Η μεταγενέστερη τροποποίηση του άρθρου 1.2.5. του Τεχνικού Κανονισμού δεν μεταβάλλει την ανωτέρω κρίση του ΣτΕ, καθότι και μετά την τροποποίηση του Τεχνικού Κανονισμού το έτος 2005, η παράγραφος 1.2.5.3 αυτού εξακολουθεί ρητά να αναφέρει ότι η συμμόρφωση των πάσης φύσεως υλικών αερίου τα οποία

---

⁴³Άρθρο 7 Οδηγίας 97/23/EK Επιτροπή «εξοπλισμός υπό πίεση»:

«1. Η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την εφαρμογή των ακόλουθων διατάξεων.

Όταν ένα κράτος μέλος εκτιμά ότι για πολύ σοβαρούς λόγους ασφάλειας:

- εξοπλισμός υπό πίεση ή οικογένεια εξοπλισμών υπό πίεση που προβλέπει το άρθρο 3 παράγραφος 3 πρέπει να υπαχθεί στο άρθρο 3 παράγραφος 1 ή

- ένα συγκρότημα ή μία οικογένεια συγκροτημάτων που προβλέπει το άρθρο 3 παράγραφος 3 πρέπει να υπαχθεί στο άρθρο 3 παράγραφος 2 ή

- εξοπλισμός υπό πίεση ή οικογένεια εξοπλισμών υπό πίεση πρέπει κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παραρτήματος II να ταξινομηθεί σε άλλη κατηγορία,

υποβάλλει δεόντως αιτιολογημένη αίτηση στην Επιτροπή καλώντας την να λάβει τα απαραίτητα μέτρα. Τα μέτρα αυτά θεσπίζονται με τη διαδικασία της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

2. Η Επιτροπή επικουρείται από μια μόνιμη επιτροπή, στο εξής καλουμένη «επιτροπή» την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι που υποδεικνύουν τα κράτη μέλη και της οποίας προεδρεύει ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής.

Η μόνιμη επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

3. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην εν λόγω επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρέπει να ληφθούν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος και, αν χρειασθεί, προβαίνει σε ψηφοφορία.

Η γνώμη καταχωρείται στα πρακτικά. Επιπλέον κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να ζητήσει να καταχωρηθεί η θέση του στα πρακτικά.

Η Επιτροπή λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τη γνώμη της επιτροπής και την ενημερώνει για τον τρόπο με τον οποίο έλαβε υπόψη τη γνώμη αυτή.

4. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να εξετάσει οποιοδήποτε άλλο ζήτημα εγείρεται από την υλοποίηση και την πρακτική εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και υποβάλλεται από τον πρόεδρό της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας του είτε κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους».

χρησιμοποιούνται στις εγκαταστάσεις αποδεικνύεται εάν τα υλικά αυτά εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του π.δ. 334/94 (Δομικά Υλικά) ή της ΚΥΑ 15233/91 (Συσκευές Αερίου) ή της ΚΥΑ 16289/330/99 (Εξοπλισμοί υπό Πίεση) ή άλλης διάταξης η οποία προβλέπει σήμανση CE, με την νόμιμη ύπαρξη της Σήμανσης CE, καθώς και με τη διαθεσιμότητα των εγγράφων, τα οποία κατά περίπτωση συνοδεύουν τα υλικά, σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις.

68. Επιπρόσθετα, αναφορικά με τη διαδικασία έκδοσης «βεβαιώσεων καταλληλότητας» βάσει του «πίνακα καταλληλότητας υλικών αερίου» από τον ΕΛΟΤ, το Υπουργείο Ανάπτυξης στην από 24.2.2009 εγκύκλιό του προς τις ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, διευκρίνισε ότι *«συνιστά καταγραφή για την κατάρτιση μητρώου και όχι πιστοποίηση της τεχνικής αρτιότητας του εξοπλισμού»*⁴⁴. Επίσης, στην ίδια ως άνω εγκύκλιο υπογραμμίζεται ότι με βάση το άρθρο 5 της Οδηγίας 97/23/EK, για τον εξοπλισμό υπό πίεση και τα συγκροτήματα που φέρουν τη σήμανση CE, που προβλέπεται στο άρθρο 15 της Οδηγίας, *«υφίσταται τεκμήριο συμμόρφωσης και επομένως δεν εκδίδεται, βεβαίωση καταλληλότητας από τον αρμόδιο φορέα στην Ελλάδα, ήτοι τον ΕΛΟΤ»*. Συνεπώς, η λήψη βεβαίωσης καταλληλότητας από τον ΕΛΟΤ σύμφωνα με τις παραγράφους 1.2.5.4, 1.2.5.5 του Τεχνικού Κανονισμού, αλλά και η σχετική υποχρέωση των ΕΠΑ να εξετάζουν εάν υπάρχει σήμανση CE ή βεβαίωση καταλληλότητας για τα υλικά αυτά και να ενημερώνουν κατάλληλα την ειδική επιτροπή εμπειρογνομόνων που υποστηρίζει τον ΕΛΟΤ, η οποία με τη σειρά της εξετάζει την ορθότητα των σχετικών στοιχείων και συμπληρώνει τον πίνακα υλικών (παρ. 1.2.5.7), δεν συνιστούν επιπλέον διαδικαστικές προϋποθέσεις για την απόδειξη της συμμόρφωσης των σωλήνων αερίου της καταγγέλλουσας με τον Τεχνικό Κανονισμό.
69. Κατόπιν τούτων καταλήγουμε στο εξής συμπέρασμα: Οι σωλήνες αερίου, οι οποίοι φέρουν σήμανση CE και συνοδεύονται από τη δήλωση συμμόρφωσης του κατασκευαστή τους, βάσει της ΚΥΑ 16289/330/99, η οποία μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη την Οδηγία 97/23/EK για τον εξοπλισμό υπό πίεση ή του Π.Δ. 334/94, το οποίο μετέφερε την Οδηγία 89/106/EOK για τα δομικά υλικά, συμμορφώνονται με τον ισχύοντα Τεχνικό Κανονισμό. Επομένως, αναφορικά με την σχετική αρμοδιότητα των ΕΠΑ να διαπιστώνουν τη συμμόρφωση της Τεχνικής Έκθεσης Εγκατάστασης με τον ισχύοντα Τεχνικό Κανονισμό, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

⁴⁴ Αυτό επιβεβαιώνεται και από την από 22.1.2008 απάντηση του Υπουργείου Ανάπτυξης στην ανωτέρω από 23.10.2007 αιτιολογημένη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (σελ. 5-6), [...].

70. Από τη Μελέτη και την Τεχνική Έκθεση εγκατάστασης πρέπει να αποδεικνύεται η συμμόρφωση των υλικών εγκατάστασης με τον Τεχνικό Κανονισμό, να προκύπτει, δηλαδή, ότι τα χρησιμοποιούμενα υλικά και δη οι χρησιμοποιούμενοι σωλήνες αερίου, φέρουν τη σήμανση CE και συνοδεύονται από τη δήλωση συμμόρφωσης CE του κατασκευαστή τους.
71. Ο Επιβλέπων Αερίου, ο οποίος συντάσσει και υπογράφει την Τεχνική Έκθεση Εγκατάστασης, φέρει την ευθύνη συμμόρφωσης της εγκατάστασης με τον Τεχνικό Κανονισμό σύμφωνα με το άρθρο 2.1.4. αυτού⁴⁵. Ο προμηθευτής των υλικών φέρει την ευθύνη συμφωνίας των υλικών αερίου, ήτοι και των σωλήνων αερίου, με τα πιστοποιητικά που τα συνοδεύουν (άρθρο 2.1.6)⁴⁶. Ο Επιβλέπων Αερίου, ο Προμηθευτής Υλικών και ο Εγκαταστάτης έχουν από κοινού την ευθύνη συμμόρφωσης των υλικών αερίου που ενσωματώνονται στην εγκατάσταση με τον Τεχνικό Κανονισμό (άρθρο 3.2.1.2)⁴⁷.
72. Βάσει του άρθρου 3.1.5 του Τεχνικού Κανονισμού, μετά την υποβολή της Τεχνικής Έκθεσης Εγκατάστασης του Επιβλέποντος Αερίου από τον καταναλωτή στην Εταιρία Αερίου, η Εταιρία Αερίου οφείλει να ελέγξει ότι περιλαμβάνονται στην Τεχνική Έκθεση Εγκατάστασης τα πιστοποιητικά τήρησης των απαιτήσεων του Κανονισμού, όσον αφορά στις εργασίες και τους χρησιμοποιηθέντες σωλήνες αερίου. Συνεπώς, εφόσον προκύπτει από την Τεχνική Έκθεση Εγκατάστασης ότι οι χρησιμοποιούμενοι σωλήνες αερίου φέρουν σήμανση CE και συνοδεύονται από τη δήλωση συμμόρφωσης του άρθρου 5 της Οδηγίας 97/23/EK του κατασκευαστή των σωλήνων, αποδεικνύεται η συμμόρφωσή τους με τον Τεχνικό Κανονισμό. Στην περίπτωση αυτή η Εταιρεία Αερίου είναι υποχρεωμένη να διαπιστώσει τη συμφωνία της Τεχνικής Έκθεσης Εγκατάστασης με τις παραγράφους του άρθρου 1.2.5 και την παράγραφο της διάταξης 5.2.1.4 του Τεχνικού Κανονισμού και να θεωρήσει ως δεδομένη και αποδεδειγμένη τη συμμόρφωση των χρησιμοποιούμενων σωλήνων αερίου με τον Τεχνικό Κανονισμό.

---

⁴⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 2.1.4. του Τεχνικού Κανονισμού, «επιβλέπων αερίου είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο κατέχει την οριζόμενη από το νόμο άδεια για την επίβλεψη έργων αυτής της κατηγορίας. Ο Επιβλέπων αερίου επιβλέπει την κατασκευή της εγκατάστασης και συντάσσει την Τεχνική Έκθεση Εγκατάστασης. Επιπλέον είναι υπεύθυνος για τη συμμόρφωση της εγκατάστασης με τις διατάξεις του Κανονισμού».

⁴⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 2.1.6. του Τεχνικού Κανονισμού: «Προμηθευτής υλικών είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο προμηθεύει σύμφωνα με το νόμο υλικά αερίου. Ο προμηθευτής υλικών είναι υπεύθυνος για τη συμφωνία των υλικών αερίου τα οποία προμηθεύει με τα πιστοποιητικά που τα συνοδεύουν».

⁴⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 3.2.1.2. του Τεχνικού Κανονισμού: «Τα Υλικά αερίου που ενσωματώνονται στην εγκατάσταση πρέπει με ευθύνη του Προμηθευτή τους, του Εγκαταστάτη και του Επιβλέποντος Αερίου να είναι σύμφωνα με τον Κανονισμό και να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά. Ο Εγκαταστάτης πριν την τοποθέτηση των Υλικών αερίου στην εγκατάσταση θα πρέπει να ελέγξει την καταλληλότητα τους σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη και τον Κανονισμό».

73. Επομένως, η Εταιρία Αερίου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 3.1.5. του Τεχνικού Κανονισμού («Άδεια Χρήσης της εγκατάστασης»), εφόσον καταρχάς διαπιστώσει τη συμφωνία της Τεχνικής Έκθεσης Εγκατάστασης με τον Τεχνικό Κανονισμό και εν συνεχεία, μετά από τον επιτόπιο έλεγχο, διαπιστώσει τη συμφωνία της εγκατάστασης με την εγκριθείσα Τεχνική Έκθεση Εγκατάστασης, υποχρεούται να χορηγήσει στον καταναλωτή άδεια χρήσης της εγκατάστασης και να την τροφοδοτήσει μόνιμα με αέριο.

VII.1.4. Η ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

74. Όπως προκύπτει από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, το Σεπτέμβριο του 2005 η καταγγέλλουσα απέκτησε την πιστοποίηση CE και τη δήλωση συμμόρφωσης σύμφωνα με την Οδηγία 97/23/EK και ενημέρωσε σχετικά τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας με επιστολές της, στις 31.1.2006 και 27.1.2006 αντίστοιχα. Οι σωλήνες της καταγγέλλουσας έγιναν ρητώς αποδεκτοί από την ΕΠΑ Αττικής τον Ιανουάριο του 2006, όπως προκύπτει από το Δ.Ε. 221/30.1.2006 έγγραφο της ΕΠΑ Αττικής προς την εταιρεία DIMCO. Ειδικότερα, στο συνημμένο στο ως άνω έγγραφο «Εσωτερικό Υπηρεσιακό Σημείωμα» της ΕΠΑ Αττικής αναφέρεται ότι οι εύκαμπτοι ανοξείδωτοι χαλυβδοσωλήνες αερίου υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής και ικανοποιούν τις απαιτήσεις της Οδηγίας 89/106/ΕΟΚ και του αντίστοιχου Προεδρικού Διατάγματος 334/94: Προϊόντα Δομικών Κατασκευών για την προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς την Οδηγία 89/106/ΕΟΚ (ΦΕΚ 176 Α/94) και μπορούν να φέρουν σήμανση CE με βάση την Οδηγία 89/106/ΕΟΚ.

75. Η καταγγέλλουσα με την από 31.1.2006 επιστολή της ενημέρωσε την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης επί της αποδοχής του εύκαμπτου ανοξείδωτου χαλυβδοσωλήνα αερίου CSST - Gastite από την ΕΠΑ Αττικής και ζήτησε να τοποθετηθεί επί του ζητήματος. Αντίστοιχη επιστολή απέστειλε στις 27.1.2006 στην ΕΠΑ Θεσσαλίας. Εν συνεχεία, η καταγγέλλουσα στην από 7.6.2006 επιστολή της προς την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης, αναφέρει ότι πληροφορήθηκε ότι η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης συνεχίζει να μην επιτρέπει τη χρήση του σωλήνα αυτού και να αποτρέπει τους μελετητές μηχανικούς να υποβάλλουν μελέτες προς έγκριση στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης με σωληνώσεις αυτής της τεχνολογίας. Στην από 15.6.2006 απάντηση της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης προς την εταιρεία DIMCO, καθώς και στο από 28.6.2006 έγγραφο της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης προς το Υπουργείο, γίνεται εκ μέρους της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης ερμηνεία του Τεχνικού Κανονισμού, η οποία

στην ουσία αποτελεί μη αποδοχή της χρήσης του εύκαμπτου ανοξειδωτού χαλυβδοσωλήνα της καταγγέλλουσας⁴⁸.

76. Ο ΕΛ.Ο.Τ. με το 05-3428/Ν036/ΓΓ/μβ/2007-04-24 έγγραφό του με θέμα: «Βεβαίωση Καταλληλότητας για τον Εύκαμπτο Ανοξειδωτο Χαλυβδοσωλήνα» βεβαιώνει ότι «το υλικό σωλήνας CSST GASTITE και τα εξαρτήματα σύνδεσής του ... μπορεί να συμπεριληφθεί στον πίνακα καταλληλότητας υλικών αερίου που ορίζεται στην παράγ. 1.2.5.5. της ΚΥΑ με αριθμό Δ3/Α/22560/28-11-2005 (ΦΕΚ 1730/Β/9-12-2005) των Υπουργών Ανάπτυξης και ΠΕΧΩΔΕ αφού, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγρ. 1.2.5.3 της ανωτέρω ΚΥΑ, συμμορφούται με τις διατάξεις του Τεχνικού Κανονισμού εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου με πίεση λειτουργίας έως και 1 bar».
77. Επιπλέον, οι δύο μελέτες φυσικού αερίου του Μηχανολόγου Μηχανικού, κ. [...], στις οποίες ο εν λόγω μηχανικός έκανε χρήση του εύκαμπτου χαλυβδοσωλήνα CSST - Gastite, δεν εγκρίθηκαν από την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τα προσκομιζόμενα φύλλα ελέγχου εσωτερικής εγκατάστασης της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης από 22.5.2007 και 31.7.2007, στο πρώτο αναφέρεται ως λόγος απόρριψης ότι «η εγκατάσταση δεν είναι έτοιμη για να πάρει αέριο», ενώ στο δεύτερο ότι η ενεργοποίηση δεν είναι δυνατή γιατί διαπιστώθηκαν «ακατάλληλα υλικά μη πιστοποιημένα από την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης».
78. Στην από 31.12.2010 Προσθήκη επί του Συμπληρωματικού Υπομνήματος των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας υποστηρίζεται ότι από την εξέταση των φύλλων ελέγχου εσωτερικής εγκατάστασης της ΕΠΑ Θεσσαλονίκης προκύπτει ότι μπορεί να είναι άλλοι οι λόγοι απόρριψης των μελετών και όχι η χρήση στις εν λόγω μελέτες του προϊόντος (σωλήνα CSST - Gastite) της εταιρείας DIMCO. Όμως, από την από 18.9.2007 Εξώδικη Διαμαρτυρία του ως άνω Μηχανικού προς την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης, προκύπτει ότι η τελευταία αρνήθηκε να εγκρίνει τις μελέτες εγκατάστασης φυσικού αερίου εξαιτίας της χρήσης του σωλήνα CSST - Gastite.
79. Από τις με αριθ. πρωτ. 5876/27.7.2009 και 6633/8.9.2009 απαντήσεις που απέστειλε η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης μετά από σχετικές επιστολές παροχής στοιχείων, προκύπτει ότι οι εταιρίες ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας ακολουθούν αναφορικά με το ζήτημα της μη αποδοχής των εύκαμπτων ανοξειδωτων χαλυβδοσωλήνων ομοιόμορφη πολιτική. Συγκεκριμένα, στην ανωτέρω υπ' αριθ. πρωτ. 6633/8.9.2009 απαντητική επιστολή αναφέρεται ότι οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας αποδέχονται από 24.2.2009 την

⁴⁸ Βλ. σχετικά και την από 16.6.2006 απάντηση της καταγγέλλουσας στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης.

χρήση των εύκαμπτων ανοξείδωτων χαλύβδινων σωλήνων σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της από 24.2.2009 επιστολής του Υπουργείου Ανάπτυξης. Το ότι ακολουθείται ομοιόμορφη πρακτική από τις ανωτέρω ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, επιβεβαιώνεται και από τις θέσεις του Συνδέσμου Εγκαταστατών Υδραυλικών Βόλου (βλ. ανωτέρω παρ. 27).

VII.1.4.1. Η ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

80. Για τη δυνατότητα χρήσης και τη συμμόρφωση με την κείμενη εθνική νομοθεσία των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων αερίου CSST - Gastite της καταγγέλλουσας, οι οποίοι φέρουν τη σήμανση CE και συνοδεύονται από τη δήλωση συμμόρφωσης CE του κατασκευαστή τους σύμφωνα με το άρθρο 10 της Οδηγίας 97/23/EK, δεν δικαιολογείται να εγείρονται αμφισβητήσεις από τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, διότι βάσει του άρθρου 5 της Οδηγίας 97/23/EK (άρθρο 5 ΚΥΑ 16289/330/99) τεκμαίρεται η συμμόρφωσή τους με τον Τεχνικό Κανονισμό. Επομένως, μετά την εκ μέρους της καταγγέλλουσας κοινοποίηση στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας της απόκτησης της σήμανσης CE σύμφωνα με την Οδηγία 97/23/EK στις 31.1.2006 και 27.1.2006 αντίστοιχα, οι ως άνω ΕΠΑ αδικαιολόγητα δεν αποδεχόντουσαν τους σωλήνες φυσικού αερίου της καταγγέλλουσας ως κατάλληλους, διότι συντρέχει τεκμήριο συμμόρφωσής τους με τον ισχύοντα Τεχνικό Κανονισμό.
81. Εφόσον οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας αμφισβητούσαν τη νομιμότητα της σήμανσης CE για τους εύκαμπτους χαλυβδοσωλήνες της καταγγέλλουσας, είχαν την υποχρέωση να αιτηθούν στο αρμόδιο Υπουργείο την κίνηση της σχετικής διαδικασίας των άρθρων 7 ή/και 8 της Οδηγίας 97/23/EK (βλ. αντίστοιχα άρθρα 7 και 8 της ΚΥΑ 16289/330/99). Αντιθέτως, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας μετά την κοινοποίηση σε αυτές εκ μέρους της καταγγέλλουσας της απόκτησης σήμανσης CE, ουδέποτε επικαλέστηκαν λόγους ασφαλείας για να αιτιολογήσουν την μη αποδοχή των σωλήνων της καταγγέλλουσας, ούτε προέβησαν σε ενέργειες για να κινηθεί η διαδικασία απαγόρευσης ή περιορισμού της διάθεσης του σωλήνα της καταγγέλλουσας από το αρμόδιο Υπουργείο. Σημειωτέον επίσης ότι η γνωμάτευση των αρχών του 2004 του κ. [...], ειδικού επιστήμονα στο Τμήμα Μηχανολόγων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η οποία κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η καταλληλότητα του προϊόντος

της DIMCO για τις εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου δεν είχε ακόμα ελεγχθεί, αφορά στη χρονική περίοδο πριν την απόκτηση της ως άνω σήμανσης CE για τους εύκαμπτους χαλυβδοσωλήνες, οπότε αλυσιτελώς την επικαλείται η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης ως δικαιολογητική βάση για την μη εκ μέρους της αποδοχή των εν λόγω σωλήνων.

82. Συνεπώς, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας ουδέποτε αμφισβήτησαν τη νομιμότητα της σήμανσης CE και της δήλωσης συμμόρφωσης CE των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων CSST – Gastite.
83. Η μη ρητή αναφορά τεχνικών εγκατάστασης ασφαλείας, μεθοδολογιών διαστασιολόγησης, τεχνικών δεδομένων και συντελεστών σε περίπτωση χρήσης των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων στον Τεχνικό Κανονισμό, σε αντίθεση με την αναλυτική περιγραφή των άλλων δύο τύπων σωλήνων, ήτοι των χαλκοσωλήνων και των (μη εύκαμπτων) χαλυβδοσωλήνων, στα άρθρα 5.2.1.1 και 5.2.1.2 αυτού, δεν δικαιολογεί την υπό εξέταση συμπεριφορά των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας σε σχέση με τους εύκαμπτους χαλυβδοσωλήνες (βλ. ανωτέρω παρ. 26). Σε καμία περίπτωση ο Τεχνικός Κανονισμός δεν επιβάλλει τη χρήση αποκλειστικά και μόνο των άλλων δύο τύπων σωλήνων, διότι ρητά σύμφωνα με το άρθρο 5.2.1.4 του Τεχνικού Κανονισμού επιτρέπεται η χρήση όλων των τύπων σωλήνων αερίου που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 1.2.5.
84. Υπενθυμίζεται εξάλλου ότι η ΕΠΑ Αττικής, μετά την κοινοποίηση σε αυτήν από την καταγγέλλουσα της απόκτησης σήμανσης CE, προχώρησε άμεσα στη ρητή αποδοχή της χρήσης των σωλήνων της καταγγέλλουσας σε εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου. Συνεπώς, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας είχαν περιθώρια αυτόνομης επιχειρηματικής συμπεριφοράς και δεν ήταν εκ του νόμου υποχρεωμένες να εγκρίνουν ως κατάλληλες και να συνδέουν με το δίκτυό τους μόνο τις εσωτερικές εγκαταστάσεις που κάνουν χρήση μόνο των άλλων δύο τύπων σωλήνων φυσικού αερίου, ήτοι των χαλυβδοσωλήνων και των χαλκοσωλήνων. Ως εκ τούτου, δεν συντρέχει εν προκειμένω, περίπτωση αναγκαστικής συμμόρφωσης των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας με διάταξη νόμου (state compulsion defence)⁴⁹. Αντιθέτως, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας δεν εφαρμόζουν τη σαφή διάταξη του Τεχνικού Κανονισμού, η οποία τους επιτρέπει να αποδέχονται οποιοδήποτε τύπο σωλήνων αερίου, ο οποίος φέρει τη σήμανση CE.

---

⁴⁹ Απόφαση του ΔΕΚ στην υπόθεση C-198/01 Consorzio Industrie Fiammiferi (CIF) [2003], παρ. 45-46, 51-52 και 56.

85. Επίσης, αναφορικά με το εάν δικαιολογημένα οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας ανέμεναν σχετικές διευκρινίσεις από το Υπουργείο σε σχέση με την αποδοχή ή μη των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων, από το ισχύον νομικό πλαίσιο προκύπτει ότι η έκδοση οδηγιών από το Υπουργείο δεν ήταν αναγκαία για την εκ μέρους των καταγγελλόμενων ΕΠΑ διαπίστωση της συμμόρφωσης των σωλήνων της καταγγέλλουσας με τον Τεχνικό Κανονισμό και την αποδοχή των εν λόγω σωλήνων, διότι η συμμόρφωση αυτή τεκμαίρεται, άλλως προκύπτει αυτομάτως, από τη σήμανση CE και τη δήλωση συμμόρφωσης CE του κατασκευαστή των εν λόγω σωλήνων, την οποία ήδη από τον Ιανουάριο του 2006 είχε ανακοινώσει η καταγγέλλουσα στις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας.
86. Άλλως και όλως επικουρικός αναφέρεται ότι οι καταγγελλόμενες ΕΠΑ ουδέποτε επικαλέστηκαν την μη ύπαρξη βεβαίωσης καταλληλότητας του ΕΛΟΤ για τους σωλήνες της καταγγέλλουσας βάσει της παραγράφου 1.2.5.4 του Τεχνικού Κανονισμού, ούτε κίνησαν τη σχετική διαδικασία ενώπιον του ΕΛΟΤ, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1.2.5.7 του Τεχνικού Κανονισμού. Επιπλέον, μετά την έκδοση της βεβαίωσης καταλληλότητας του ΕΛΟΤ για τους εύκαμπτους χαλυβδοσωλήνες της καταγγέλλουσας στις 24.4.2007 (και ελλείψει των σχετικών διευκρινίσεων του Υπουργείου, οι οποίες δόθηκαν στις 24.2.2009 αναφορικά με τον αμιγώς ενδεικτικό και ενημερωτικό χαρακτήρα της διαδικασίας χορήγησης των βεβαιώσεων καταλληλότητας), δεν υπήρχε διάταξη βάσει της οποίας θα μπορούσε ενδεχομένως να θεωρηθεί ότι το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο ενθάρρυνε τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας να μην αποδέχονται τους σωλήνες της καταγγέλλουσας, επειδή αυτοί δεν συνοδεύονταν από τη βεβαίωση καταλληλότητας του ΕΛΟΤ. Συνεπώς, η καθυστέρηση έκδοσης της διευκρινιστικής επί του Τεχνικού Κανονισμού εγκυκλίου από το Υπουργείο, δεν είναι δυνατόν να αντιτάσσεται έναντι της Επιτροπής Ανταγωνισμού⁵⁰ και να θεωρηθεί ότι δικαιολογεί την μη αποδοχή των σωλήνων της καταγγέλλουσας από τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας μέχρι την ημερομηνία έκδοσης αυτής, ήτοι μέχρι τις 24.2.2009.

---

⁵⁰ Βλ. σχετική απόφαση ΔιοικΕφΑθ αριθ. 1026/2007, σύμφωνα με την οποία η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, έστω κι αν μπορεί να αντιταχθεί κατά της διοικήσεως (εν στενή εννοία κράτους) δεν μπορεί να αντιταχθεί κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού, άλλως δεν μπορεί να εξοβελίσει την εφαρμογή των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού.

VII.1.4. 2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ – ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 2 Ν. 703/77

87. Υπό το φως όλων των ανωτέρω διαπιστώσεων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, μετά την κοινοποίηση της δήλωσης συμμόρφωσης CE και με βάση το ρητό γράμμα του Τεχνικού Κανονισμού, η μη αποδοχή των σωλήνων της καταγγέλλουσας εκ μέρους των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 2 του ν. 703/77. Ειδικότερα, οι καταγγελλόμενες ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας με την υπό εξέταση συμπεριφορά τους, περιορίζουν αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά της χορήγησης αδειών χρήσης εγκαταστάσεων αερίου δεδομένου ότι, όπως αποδείχθηκε, πληρούνται εξίσου οι νόμιμες προϋποθέσεις χορήγησης άδειας χρήσης εγκατάστασης αερίου τόσο στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται οι σωλήνες αερίου, οι οποίοι αναλυτικά προδιαγράφονται στον Τεχνικό Κανονισμό Εσωτερικών Εγκαταστάσεων Φυσικού Αερίου, δηλαδή, είτε οι χαλυβδοσωλήνες είτε οι χαλκοσωλήνες, όσο και στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται οι εύκαμπτοι χαλυβδοσωλήνες, τους οποίους προμηθεύει η καταγγέλλουσα στην αγορά, οι οποίοι αν και δεν κατονομάζονται ρητά ως τέτοιοι στον Τεχνικό Κανονισμό, φέρουν ωστόσο τη σήμανση CE και συνοδεύονται από τη δήλωση συμμόρφωσης CE του κατασκευαστή βάσει της Οδηγίας 97/23/ΕΚ.
88. Η μη αποδοχή του σωλήνα αερίου της καταγγέλλουσας και συνεπώς η άρνηση χορήγησης άδειας χρήσης σε εγκαταστάσεις αερίου, στις οποίες χρησιμοποιούνται οι εύκαμπτοι χαλυβδοσωλήνες της καταγγέλλουσας, συνιστά αδικαιολόγητη διακριτική μεταχείριση σε βάρος της καταγγέλλουσας εκ μέρους των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, υπό την ειδικότερη έννοια της εφαρμογής άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών στη σχετική αγορά χορήγησης αδειών χρήσης εγκαταστάσεων αερίου, με αποτέλεσμα να τίθεται η καταγγέλλουσα σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση σε σχέση με τους ανταγωνιστές της στην γειτνιάζουσα αγορά της εμπορίας και διανομής σωλήνων καταλλήλων για δίκτυα φυσικού αερίου εσωτερικών εγκαταστάσεων κτηρίων που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar (βλ. άρθρο 2 περίπτωση γ ν. 703/77).
89. Σε κάθε περίπτωση, από τη στάση της ΕΠΑ Αττικής έναντι της καταγγέλλουσας⁵¹, αποδεικνύεται ότι οι καταγγελλόμενες ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας είχαν τη δυνατότητα να αποδεχθούν τους σωλήνες της μετά την απόκτηση της σήμανσης CE και της δήλωσης συμμόρφωσης CE του κατασκευαστή τους βάσει της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Συνεπώς, δεν συνέτρεχε αντικειμενική δικαιολογία, δηλαδή δεν υφίσταντο

⁵¹ Πρβλ. OECD, Refusals to Deal, DAF/COMP(2007)46, σελ. 11, σημ. 4.

συγκεκριμένοι τεχνικοί λόγοι ή λόγοι ασφαλείας, οι οποίοι να δικαιολογούν την άρνηση αποδοχής των εν λόγω σωλήνων της καταγγέλλουσας εκ μέρους τους και την μη χορήγηση αδειών χρήσης σε εσωτερικές εγκαταστάσεις αερίου σε τελικούς καταναλωτές εξ αυτού του λόγου (βλ. περιπτώσεις απόρριψης μελετών μηχανικού κ. [...] από την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης). Υπό την έννοια αυτή, η μη αποδοχή των σωλήνων της καταγγέλλουσας και συγκεκριμένα η μη έγκριση μελετών και η μη χορήγηση αδειών χρήσης σε εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν τους σωλήνες της, στερείται αντικειμενικής δικαιολόγησης και παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας.

90. Ενόψει τούτων, κρίνεται ότι, επειδή οι καταγγελλόμενες εταιρείες ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, δεν εγκρίνουν μελέτες και τεχνικές εκθέσεις εγκατάστασης αερίου, στις οποίες γίνεται χρήση των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων της καταγγέλλουσας, καταχρώνται τη μονοπωλιακή τους θέση στη σχετική αγορά χορήγησης αδειών χρήσης εγκαταστάσεων αερίου, με αποτέλεσμα να περιορίζεται ο ανταγωνισμός και στην γειτνιάζουσα αγορά της εμπορίας και διανομής σωλήνων καταλλήλων για δίκτυα φυσικού αερίου εσωτερικών εγκαταστάσεων κτηρίων που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar, κατά παράβαση του άρθρου 2 του ν. 703/77, όπως ισχύει.

VII.1.5. ΕΞΕΤΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 102 ΣΛΕΕ

91. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003⁵², όταν οι αρχές ανταγωνισμού και τα δικαστήρια των κρατών μελών εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε καταχρηστική πρακτική που απαγορεύεται από το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, οφείλουν να εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, εφόσον επηρεάζεται αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών-μελών. Η υπό κρίση παράβαση αφορά μεγάλο κομμάτι της εθνικής επικράτειας, αλλά εκτιμάται ότι, η υπό εξέταση συμπεριφορά των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας σε σχέση με την μη αποδοχή των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων της καταγγέλλουσας, δεν δύναται να επηρεάσει αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών-μελών⁵³.
92. Ο ισχυρισμός της καταγγέλλουσας εταιρίας ότι το αμελητέο μερίδιο αγοράς της στην ελληνική επικράτεια οφείλεται στην απαξίωση που υπέστη ο εύκαμπος χαλυβδοσωλήνας Gastite από τις ΕΠΑ από την πρώτη ημέρα της εφαρμογής του

⁵² ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1.

⁵³ Βλ. την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης (2004/C 101/07) Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 101 της 27/04/2004 σ. 0081 – 0096, παρ. 99.

Ελληνικού Τεχνικού Κανονισμού, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι αποτελεί εκτίμηση της ίδιας της καταγγέλλουσας, η οποία δεν τεκμηριώνεται με συγκεκριμένα στοιχεία. Αντιθέτως, ο χαρακτηρισμός του μεριδίου αγοράς της καταγγέλλουσας ως αμελητέου σύμφωνα με την Εισήγηση, είναι ορθός διότι προκύπτει από το αντίστοιχο ποσοστό των πωλήσεων της στην Αττική -όπου ο σωλήνας της είναι αποδεκτός από τις αρχές του 2006- και το οποίο ανέρχεται σε μόλις [...] % επί του συνόλου της σχετικής αγοράς προϊόντος με βάση τα στοιχεία, τα οποία η ίδια η καταγγέλλουσα προσκόμισε στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού.

VII.1.6. ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

93. Κατά τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, η κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης από επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην σχετική αγορά προϊόντος που δραστηριοποιείται νοείται μόνο όταν με την συμπεριφορά της η εν λόγω εταιρία *«στρέφεται κατά των ανταγωνιστών της, τους οποίους στερεί από να σημαντικό μερίδιο αγοράς και όχι βέβαια όταν αρνείται παροχή στους καταναλωτές, η οποία αφορά αυτούς τους ίδιους και κυρίως την προστασία τους.»*. Εν συνεχεία, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας αναφέρουν ότι *«Οι περιορισμοί επί των καταναλωτών πρέπει να αφορούν το εμπόριο των ανταγωνιστών, εμείς όμως σε καμία περίπτωση δεν είμαστε ανταγωνιστές της καταγγέλλουσας, ούτε εφοδιάζουμε αποκλειστικά σωλήνες (!) τους καταναλωτές εμποδίζοντας την είσοδο της καταγγέλλουσας στην σχετική αγορά των σωλήνων.....»*. Οι ανωτέρω ισχυρισμοί των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας είναι νομικά και ουσιαστικά αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν σύμφωνα με όσα αναλύθηκαν εκτενώς στις παραγράφους 86-90 ανωτέρω και επιπροσθέτως για τους εξής λόγους, οι οποίοι αφορούν στη σοβαρότητα της ως άνω διαπιστωθείσας παράβασης του άρθρου 2 του ν.703/77:
94. Από πλευράς προσφοράς και δεδομένης της μονοπωλιακής θέσης των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας στην σχετική αγορά χορήγησης αδείας χρήσης εγκατάστασης φυσικού αερίου για πελάτες με κατανάλωση χαμηλότερη των 100 GWh, η εκ μέρους τους άρνηση έγκρισης των εσωτερικών εγκαταστάσεων, στις οποίες χρησιμοποιούνται οι εύκαμπτοι χαλυβδοσωλήνες τύπου CSST - Gastite, συνεπάγεται πλήρη αποκλεισμό της καταγγέλλουσας από τις αντίστοιχες σχετικές γεωγραφικές αγορές εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου, της περιοχής ευθύνης εκάστης.

95. Από πλευράς ζήτησης, εμποδίζεται η λειτουργία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, διότι η μη αποδοχή των σωληνώσεων της καταγγέλλουσας από τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας περιορίζει τις επιλογές των τελικών καταναλωτών, οι οποίοι εξωθούνται στο να χρησιμοποιούν τους συμβατικούς τύπους σωληνώσεων από χαλκό και χάλυβα, ενώ δεν δύνανται να χρησιμοποιούν την εναλλακτική τεχνολογία των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων τύπου CSST - Gastite, σε σχέση με τους ανωτέρω δύο τύπους σωλήνων.

Συμπερασματικά, η κατάχρηση της μονοπωλιακής θέσης εκ μέρους των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας στη σχετική αγορά χορήγησης αδειών χρήσης εγκαταστάσεων φυσικού αερίου, υπό τη μορφή της αδικαιολόγητης διακριτικής μεταχείρισης και συγκεκριμένα, λόγω της αδικαιολόγητης μη αποδοχής ορισμένων τύπων των σωλήνων για εσωτερικές εγκαταστάσεις αερίου, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, επιφέρει ισχυρά παρεμποδιστικά αποτελέσματα στη γειτνιάζουσα αγορά εμπορίας και διανομής σωλήνων καταλλήλων για δίκτυα φυσικού αερίου εσωτερικών εγκαταστάσεων κτηρίων που έχουν πίεση λειτουργίας έως και 1 bar, λόγω του αποκλεισμού από την αγορά αυτή ενός ανταγωνιστή – προμηθευτή σωλήνων αερίου, αλλά και ζημιά στους τελικούς καταναλωτές φυσικού αερίου, λόγω του περιορισμού των επιλογών τους.

VII.1.7. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

96. Οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας όφειλαν σε κάθε περίπτωση να κάνουν αποδεκτούς τους εύκαμπτους χαλυβδοσωλήνες τύπου CSST - Gastite από τον Φεβρουάριο του 2006, ήτοι αμέσως μετά την επίσημη κοινοποίηση σε αυτές εκ μέρους της καταγγέλλουσας της λήψης της σήμανσης CE και της απόκτησης της δήλωσης συμμόρφωσης CE του κατασκευαστή τους, η οποία, με βάση τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης έλαβε χώρα για κάθε μία εξ αυτών στις 31.1.2006 και 27.1.2006 αντίστοιχα.

97. Οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας δηλώνουν ότι έχουν αποδεχθεί τη χρήση των σωλήνων της καταγγέλλουσας από 24.2.2009, ήτοι από τη σχετική διευκρινιστική εγκύκλιο του Υπουργείου. Ωστόσο, η καθυστέρηση έκδοσης της διευκρινιστικής επί του Τεχνικού Κανονισμού εγκυκλίου από 24.2.2009 από το Υπουργείο, δεν δικαιολογεί την μη αποδοχή των σωλήνων της καταγγέλλουσας από τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και

Θεσσαλίας μέχρι τις 24.2.2009, δεδομένου ότι η έκδοση εγκυκλίου από το Υπουργείο με βάση τον ισχύοντα Τεχνικό Κανονισμό, δεν ήταν αναγκαία για την εκ μέρους των καταγγελλόμενων ΕΠΑ διαπίστωση της συμμόρφωσης των σωλήνων της καταγγέλλουσας με τον Τεχνικό Κανονισμό.

98. Επίσης, οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, μετά τη λήψη της σχετικής διευκρινιστικής εγκυκλίου από το Υπουργείο στις 24.2.2009, δεν προέβησαν σε ενημέρωση της καταγγέλλουσας ότι εφεξής θα κάνουν αποδεκτούς τους σωλήνες της, ούτε τροποποίησαν αναλόγως την ιστοσελίδα τους, ούτως ώστε οι μηχανικοί – μελετητές να γνωρίζουν ότι έχουν τη δυνατότητα επιλογής και των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων για την κατασκευή της εσωτερικής εγκατάστασης φυσικού αερίου των πελατών τους – τελικών καταναλωτών. Η περαιτέρω συνέχιση της μη αποδοχής των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων από τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας και μετά το Φεβρουάριο του 2009, επιβεβαιώνεται από τα αναρτώμενα στην ιστοσελίδα τους στοιχεία και συγκεκριμένα από τα σχετικά υποδείγματα μελετών εσωτερικών εγκαταστάσεων, τα οποία μέχρι σήμερα εξακολουθούν να αναφέρουν μόνο τους χαλκοσωλήνες και τους συμβατικούς χαλυβδοσωλήνες, αλλά και από το 29.3.2010 έγγραφο του Συνδέσμου Εγκαταστατών Υδραυλικών Βόλου.
99. Συνεπώς, η διάρκεια της παράβασης του άρθρου 2 ν. 703/77, όπως ισχύει, για τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας κρίνεται ότι εκτείνεται από τον Φεβρουάριο 2006 έως και σήμερα.

VII.1.8. ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΛΑΦΡΥΝΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ

100. Όπως προαναφέρθηκε, οι καταγγελλόμενες ΕΠΑ, μετά την κοινοποίηση σε αυτές της απόκτησης σήμανσης CE και της δήλωσης συμμόρφωσης CE του κατασκευαστή βάσει της Οδηγίας 97/23/ΕΚ από την καταγγέλλουσα και παρά τις συνεχείς διαμαρτυρίες της τελευταίας, ουδέποτε προέβαλαν κάποια συγκεκριμένη πειστική αιτιολογία αναφορικά με την μη αποδοχή της χρήσης των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων σε εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου. Επίσης, οι καταγγελλόμενες ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, μετά την κοινοποίηση σε αυτές της απόκτησης της σήμανσης CE σύμφωνα με την Οδηγία 97/23/ΕΚ από την καταγγέλλουσα, δεν επικαλέστηκαν συγκεκριμένους λόγους περί τυχόν μη νομιμότητας της ως άνω σήμανσης ή άλλους συγκεκριμένους λόγους ασφαλείας αναφορικά με τη χρήση των εύκαμπτων χαλυβδοσωλήνων, ούτε

απευθύνθηκαν στο αρμόδιο Υπουργείο για να κινηθούν οι σχετικές βάσει των άρθρων 7 ή/και 8 της ως άνω Οδηγίας 97/23/ΕΚ διαδικασίες.

101. Επιπρόσθετα, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, με βάση το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, η αναμονή μέχρι τις 24.2.2009 για την έκδοση της διευκρινιστικής εγκυκλίου από το Υπουργείο δεν ήταν αναγκαία για την εκ μέρους των καταγγελλόμενων ΕΠΑ διαπίστωση της συμμόρφωσης των σωλήνων της καταγγέλλουσας με τον Τεχνικό Κανονισμό. Σε κάθε περίπτωση, μετά τη λήψη της ως άνω διευκρινιστικής εγκυκλίου του Υπουργείου, οι καταγγελλόμενες όφειλαν, ως κατ' ουσίαν πάροχοι δημόσιας υπηρεσίας και σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοίκησης, να ενημερώσουν την καταγγέλλουσα ότι αποδέχονται πλέον τους σωλήνες της.
102. Ενόψει τούτων, δεν εκτιμάται ότι συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις αναφορικά με τη συμπεριφορά των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας στην προκειμένη περίπτωση.

VII.1.9 ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 2 ΤΟΥ Ν. 703/77

103. Σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 703/77, όπως ισχύει, «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 και των άρθρων 2, 2α και 5 ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφασή της: α) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, β) να επιβάλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης και ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής. Μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνο στην περίπτωση που είτε δεν υφίστανται εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είτε όλα τα εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είναι ενδεχομένως οχληρότερα από τα μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα, γ) να απευθύνει συστάσεις σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2α, όπως προστίθενται με τον παρόντα νόμο 703/1977 και να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή ή και τα δύο, σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, δ) να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο ή η χρηματική ποινή ή και τα δύο, όταν με απόφασή

της βεβαιώνεται η συνέχιση ή επανάληψη της παράβασης, ε) να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. [...] 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της τρέχουσας χρήσης ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης αντιστοίχως. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο προβλεπόμενη χρηματική ποινή ανέρχεται μέχρι του ποσού των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης προς την απόφαση και από την ημερομηνία που θα ορίσει η απόφαση. Σε περίπτωση που επιβάλλεται πρόστιμο σε ένωση επιχειρήσεων, το επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να ανέρχεται μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων των μελών αυτής, της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. 3. Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων υποχρεούνται μέσα σε (15) ημέρες από τη γνωστοποίηση της απόφασης να ενημερώσουν τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού για τις ενέργειες, στις οποίες προέβησαν ή πρόκειται να προβούν για την παύση της παράβασης. Την ίδια υποχρέωση υπέχουν οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, όταν πρόκειται για συμμόρφωση προς δικαστική απόφαση που εκδόθηκε μετά από προσφυγή κατά απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού».

104. Περαιτέρω, σύμφωνα με την από 12.5.2006 Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού «Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 του ν. 703/1977, όπως ισχύει», η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει το ύψος του επιβαλλόμενου προστίμου σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 703/1977. Ειδικότερα, το πρόστιμο πρέπει αφενός να επιβάλλεται ως κύρωση για ορισμένη παράβαση και αφετέρου να συντελεί στην αποτροπή των επιχειρήσεων από την επανάληψη παρόμοιων αντιανταγωνιστικών συμπεριφορών στο μέλλον (βλ. παρ. 2 και 4 της Ανακοίνωσης). Για τον υπολογισμό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στις επιχειρήσεις που υπέπεσαν στην παράβαση, η Επιτροπή καθορίζει ένα βασικό ποσό προστίμου για κάθε επιχείρηση σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. Το βασικό ποσό του προστίμου ορίζεται σε ποσοστό ύψους μέχρι τριάντα τοις εκατό (30%) επί των

ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση, με κριτήριο τη σοβαρότητα αυτής και υπολογίζεται επί των ετήσιων ως άνω εσόδων για κάθε έτος της παράβασης αθροιστικά (βλ. παραγράφους 5 επ. Ανακοίνωσης).

105. Λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας της και της διάρκειας της διαπιστωθείσας παράβασης του άρθρου 2 του ν. 703/77, όπως αυτές αναλύθηκαν ανωτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και στην ΕΠΑ Θεσσαλίας πρόστιμο ύψους [...] % επί των ετήσιων εσόδων τους από τέλη σύνδεσης για κάθε έτος παράβασης, δηλαδή από το έτος 2006 έως και το έτος 2010. Επίσης, η Επιτροπή Ανταγωνισμού κρίνει ότι δεν συντρέχουν επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις (βλ. και ανωτέρω παρ. 101-103), οι οποίες να δικαιολογούν την επαύξηση ή τη μείωση αντίστοιχα του ως άνω ποσοστού προστίμου.

106. Τέλος, η Επιτροπή Ανταγωνισμού κρίνει ότι για τον τερματισμό της διαπιστωθείσας παράβασης πρέπει να επιβληθεί στις εταιρίες ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας η υποχρέωση, πρώτον, να ενημερώσουν με δελτία τύπου τους μηχανικούς και εγκαταστάτες φυσικού αερίου ότι οι εύκαμπτοι χαλυβδοσωλήνες CSST – Gastite μπορούν να χρησιμοποιούνται σε εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου σύμφωνα με τον ισχύοντα Τεχνικό Κανονισμό εξίσου όπως οι χαλκοσωλήνες και οι χαλυβδοσωλήνες και δεύτερον, να αναμορφώσουν τα υποδείγματα μελετών εσωτερικών εγκαταστάσεων στις ιστοσελίδες τους, ώστε να συμπεριλαμβάνονται ρητά υποδείγματα που αφορούν και τους εύκαμπτους χαλυβδοσωλήνες CSST – Gastite της καταγγέλλουσας, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτές της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

VII.2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 25 Ν. 703/77

107. Σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 703/77, όπως ισχύει:

«1. Όταν είναι αναγκαίο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που ορίζονται στον παρόντα νόμο, ο Πρόεδρος της Επιτροπής ή ο εξουσιοδοτημένος από αυτόν Διευθυντής ή υπάλληλος της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού μπορεί να ζητεί με έγγραφο πληροφορίες από επιχειρήσεις, ενώσεις επιχειρήσεων ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή δημόσιες ή άλλες αρχές. Στο έγγραφο πρέπει να αναφέρονται οι διατάξεις του νόμου, οι οποίες θεμελιώνουν το αίτημα, η

προθεσμία που τάσσεται για την παροχή των πληροφοριών, η οποία δεν μπορεί να είναι βραχύτερη των πέντε (5) ημερών για τις πληροφορίες που αφορούν υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων ή αποφάσεις βάσει του άρθρου 4ε παρ. 3 του παρόντος νόμου, των δέκα (10) ημερών για τις πληροφορίες που αφορούν υποθέσεις συγκεντρώσεων και των είκοσι (20) ημερών για τις λοιπές περιπτώσεις, καθώς και οι κυρώσεις, οι οποίες προβλέπονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την υποχρέωση παροχής πληροφοριών. Εκείνοι, στους οποίους απευθύνεται το έγγραφο υποχρεούνται σε άμεση, πλήρη και ακριβή παροχή των πληροφοριών που ζητούνται. Όταν οι πληροφορίες ζητούνται από επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, υποχρεούνται σε παροχή αυτών τα κατ' άρθρο 30 υπεύθυνα πρόσωπα και οι αρμόδιοι υπάλληλοι αυτών. Δεν υποχρεούνται σε παροχή πληροφοριών οι κατά το άρθρο 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας μη εξεταζόμενοι σε ποινικές δίκες, εφόσον τηρήσουν την εκ της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου υποχρέωση. Με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου δε τίγονται οι διατάξεις περί τραπεζικού απορρήτου.

2. Σε περίπτωση άρνησης, δυστροπίας ή καθυστέρησης παροχής των αιτούμενων κατά την προηγούμενη παράγραφο πληροφοριών ή παροχής πληροφοριών ανακριβών ή ελλιπών, με την επιφύλαξη των κατ' άρθρον 29 του παρόντος νόμου ποινικών κυρώσεων, η Επιτροπή Ανταγωνισμού:

α) όταν πρόκειται για επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, διευθυντές και υπαλλήλους τους, ως και ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, επιβάλλει πρόστιμο δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ με ανώτατο όριο το 1% του κύκλου εργασιών, όπως αυτός υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4στ στον καθένα από αυτούς και για κάθε παράβαση,

β) όταν πρόκειται για δημόσιους υπαλλήλους ή υπαλλήλους νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αναφέρεται αρμοδίως προς κίνηση της πειθαρχικής δίωξης για τις πιο πάνω παραβάσεις που συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα.»

108. Από την εν λόγω διάταξη, συνάγεται ότι τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα καθώς και οι επιχειρήσεις και οι δημόσιες αρχές υποχρεούνται σε άμεση, πλήρη και ακριβή παροχή πληροφοριών που ζητούνται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού και ότι σε περίπτωση άρνησης ή καθυστέρησης παροχής των αιτουμένων πληροφοριών ή παροχής πληροφοριών ανακριβών ή ελλιπών πληροφοριών επιβάλλεται ξεχωριστό πρόστιμο για κάθε παράβαση. Η καθυστέρηση παροχής των αιτούμενων πληροφοριών και η παροχή

- ελλιπών πληροφοριών συνιστούν αυτοτελείς παραβάσεις του άρθρου 25 του ν. 703/19779, για καθεμία από τις οποίες επιβάλλεται ιδιαίτερο πρόστιμο, για το οποίο η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει εξουσία επιμέτρησης ανάλογα με το είδος και τη σοβαρότητα της παράβασης⁵⁴.
109. Επίσης, το άρθρο 34 του ν. 703/77, όπως ισχύει μετά την πρόσφατη αντικατάστασή του με το άρθρο 27 του νόμου 3784/2009⁵⁵, αναφορικά με τις επιδόσεις των επιστολών συλλογής στοιχείων του άρθρου 25 ρητά προβλέπει ότι μπορεί να γίνονται με συστημένη επιστολή.
110. Η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού στις 25.2.2010 με την με αριθ. πρωτ. οικ. 1144/25.2.2010 επιστολή, η οποία απεστάλη με ταχυμεταφορά – courier στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης, ζήτησε την παροχή στοιχείων από την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης, η οποία στις 2.3.2010 επιβεβαίωσε την παραλαβή της ως άνω επιστολής, όπως προκύπτει από το με αριθ. πρωτ. 1232/2.3.2010 έγγραφο του δικηγόρου της, κ. Αντώνη Μπούκαλου. Με την άπρακτη παρέλευση της τεθείσας με την ανωτέρω επιστολή 20ήμερης προθεσμίας για την παροχή στοιχείων, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού απέστειλε στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης, στις 19.4.2010, την με αριθ. πρωτ. οικ. 2343/19.4.2010 υπομνηστική συστημένη επιστολή μέσω των ΕΛΤΑ. Η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης απήντησε τελικά στις 6.5.2010 με την με αρ. πρωτ. 2737/6.5.2010 επιστολή της.
111. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης μετά την άπρακτη παρέλευση της 20ήμερης προθεσμίας για την παροχή στοιχείων από την επιβεβαίωση της λήψης της με αριθ. πρωτ. οικ. 1144/25.2.2010 επιστολής της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού στις 2.3.2010, καθυστέρησε επιπλέον 45 ημέρες για την παροχή των ζητηθέντων από τη Γενική Διεύθυνση στοιχείων, η οποία τελικά έλαβε χώρα στις 6.5.2010.
112. Επιπρόσθετα, στην ως άνω από 6.5.2010 απαντητική επιστολή της, η ΕΠΑ Θεσσαλονίκης δεν παρείχε στοιχεία ή απαντήσεις σε όλα τα ερωτήματα της ΓΔΑ. Συγκεκριμένα, δεν απάντησε στα ερωτήματα 5 με περιεχόμενο [«Ποιοι και πόσοι μηχανικοί υποβάλλουν μελέτες («Τεχνικές Εκθέσεις») εγκατάστασης φυσικού αερίου προς έγκριση στην εταιρία σας. Αναφέρετε ποια προσόντα πρέπει αυτοί να πληρούν και εάν τηρείται από την εταιρεία σας κάποιο ειδικό μητρώο μελετητών-μηχανικών»] και 7 [τον ετήσιο αριθμό των εγκεκριμένων από την ΕΠΑ Θεσσαλονίκης μελετών εσωτερικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου ανά τύπο χρησιμοποιούμενων

⁵⁴ Βλ, σχετικά ΔιοκΕφΑΘ αριθ. 3504/2008.

⁵⁵ ΦΕΚ 137 Α/7.8.2009.

σωληνώσεων (α. χαλυβδοσωλήνες, β. χαλκοσωλήνες, γ. εύκαμπτοι ανοξείδωτοι χαλυβδοσωλήνες CSST GASTITE, δ. άλλοι τύποι σωληνώσεων) για τα έτη 2006, 2007, 2008 και 2009] της ανωτέρω επιστολής.

113. Συνεπώς, κρίνεται ότι πρέπει να επιβληθεί στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης βάσει του άρθρου 25 παρ. 2 ν. 703/77, όπως ισχύει, πρόστιμο για κάθε παράβαση χωριστά λόγω της αυτοτέλειας των παραβάσεων. Ειδικότερα να επιβληθεί: α) πρόστιμο λόγω καθυστέρησης παροχής στοιχείων και β) πρόστιμο λόγω παροχής ελλιπών πληροφοριών στην με αριθ. πρωτ. οικ. 1144/25.2.2010 επιστολή παροχής στοιχείων της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, όπως στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

114. **Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια αποφάσισε ομοφώνως τα ακόλουθα:**

115. **Υποχρεώνει** τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας να παύσουν τη διαπιστωθείσα στο ως άνω σκεπτικό παράβαση του άρθρου 2 του ν. 703/77, ως ισχύει και να την παραλείπουν στο μέλλον.

116. **Επιβάλλει** στις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας για την τέλεση της διαπιστωθείσας στο ως άνω σκεπτικό παράβασης του άρθρου 2 του ν. 703/77, ως ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 703/77, πρόστιμο ύψους [...] % επί των ετήσιων εσόδων τους από τέλη σύνδεσης για κάθε έτος παράβασης, ήτοι για τα έτη 2006, 2007, 2008, 2009 και 2010, ως ακολούθως:

- **στην ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ** συνολικό πρόστιμο ύψους **419.781,88€**, το οποίο αναλύεται ανά έτος παράβασης ως εξής: [...]€ για το έτος 2006, [...]€ για το έτος 2007, [...]€ για το έτος 2008, [...]€ για το έτος 2009 και [...]€ για το έτος 2010.
- **στην ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ** συνολικό πρόστιμο ύψους **201.201,28€**, το οποίο αναλύεται ανά έτος παράβασης ως εξής: πρόστιμο ύψους [...]€ για το έτος 2006, [...]€ για το έτος 2007, [...]€ για το έτος 2008, [...]€ για το έτος 2009 και [...]€ για το έτος 2010.

117. **Επιβάλλει** στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης πρόστιμο **20.000€** για καθυστέρηση παροχής στοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 2 ν. 703/77, ως ισχύει.

118. **Επιβάλλει** στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης πρόστιμο **15.000€** για παροχή ελλιπών στοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 2 ν. 703/77, ως ισχύει.

119. **Υποχρεώνει** τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και ΕΠΑ Θεσσαλίας, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτές της παρούσας, να ενημερώσουν με δελτία τύπου τους μηχανικούς και εγκαταστάτες φυσικού αερίου ότι οι εύκαμπτοι χαλυβδοσωλήνες CSST – Gastite μπορούν να χρησιμοποιούνται σε εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου σύμφωνα με τον ισχύοντα Τεχνικό Κανονισμό εξίσου, όπως οι χαλκοσωλήνες και οι χαλυβδοσωλήνες και να ενημερώσουν σχετικά την Επιτροπή Ανταγωνισμού εντός της ως άνω αναφερόμενης προθεσμίας.
120. **Υποχρεώνει** τις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτές της παρούσας, να αναμορφώσουν τα υποδείγματα μελετών εσωτερικών εγκαταστάσεων στις ιστοσελίδες τους, ώστε να συμπεριλαμβάνονται ρητά υποδείγματα που αφορούν και τους εύκαμπτους χαλυβδοσωλήνες CSST – Gastite της καταγγέλλουσας και να ενημερώσουν σχετικά την Επιτροπή Ανταγωνισμού εντός της ως άνω αναφερόμενης προθεσμίας.
121. **Επαπειλεί** κατά των ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της διαπιστωθείσας στο ως άνω σκεπτικό παράβασης του άρθρου 2 του ν. 703/77, χρηματική ποινή ύψους 5.000€ για κάθε μέρα μη συμμόρφωσης τους με την απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, από την επομένη της συμπλήρωσης 30 ημερών από της κοινοποίηση σε αυτές της απόφασης.

Η απόφαση εκδόθηκε την **3^η Μαρτίου 2011**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 6 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β'1890/29.12.2006).

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Δημήτριος Κυριτσάκης

Ιωάννης Μπιτούνης

Η Γραμματέας

Ευαγγελία Ρουμπή